

UiT Norges arktiske universitet

Institutt for barnevern og sosialt arbeid

Hvordan opplever unge flyktninger å bli integrert i lokalsamfunnet Alta?

En kvalitativ studie med unge flyktnings opplevelser.

Kristine Fredriksen

Masteroppgave i sosialt arbeid SSO-3900, mai 2023

Sammendrag

Integrering av flyktninger er et relevant tema nå. På grunn av krigen mellom Russland og Ukraina tar Norge imot mange flyktninger nå. Formålet med denne masteroppgaven er å få innsikt i unge flyktningers opplevelser av å bli integrert i Alta. Jeg utformet problemstillingen «Hvordan opplever unge flyktninger å bli integrert i lokalsamfunnet Alta?». Gjennom denne undersøkelsen har jeg benyttet kvalitativ metode, der jeg har intervjuet fire unge flyktninger som er bosatt i Alta. De fire unge flyktningene ankom Alta som mindreårige flyktninger. De var mellom 20 og 25 år når de ble intervjuet.

Hovedfunnene i denne oppgaven viste at unge flyktninger i Alta opplever å være på god vei i deres integreringsprosess i Alta. De har tilegnet seg språk- og samfunnskunnskaper, og har god integreringskapasitet. Undersøkelsen viser at de deltar i samfunnet på lik linje med lokalbefolkningen. De arbeider, går på skole, bor for seg selv, benytter tilbud i Alta som spisestedene, deltar på et av de lokale fotballagene og er selvforsørgende. De har selv gjort en innsats for å integreres, samtidig som de har fått gode muligheter gjennom velferdsstaten Norge og Alta kommune. Flyktningtjenesten i Alta har en viktig rolle for unge flyktninger når de ankommer byen som mindreårig flyktning. Lokalbefolkningen i Alta er imøtekommende og hyggelig, som har bidratt til gode opplevelser for de unge flyktningene. Nabolaget har bidratt til trygghet og en følelse av å bli ivaretatt. De unge flyktningene har gjennom sin integreringsprosess fått seg mange venner. Vennene deres består av mennesker fra lokalbefolkningen, opprinnelseslandet og mennesker med innvandrerbakgrunn. De unge flyktningene evner å ivareta deres kultur og identitet i hverdagen i Alta. De unge flyktningene er lærevillige, optimistiske og sosiale, som bidrar til å beskytte dem fra psykisk uhelse. Beskyttelsesfaktorene bidrar til å skape resiliens, og de unge flyktningene tilpasser seg i Alta til tross for deres utfordringer.

Nøkkelord: Integrering, flyktning, kultur, integreringsprosess, unge flyktninger, økonomisk integrering, sosial integrering, kulturell integrering, resiliens,

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1 Innledning	1
1.1 Formål og problemstilling	2
1.2 Oppgavens oppbygging	2
2 Innføring i temaet	3
2.1 Sosialfaglig relevans	4
2.1.1 Flyktningers rettigheter gjennom lovverket	5
2.2 Alta kommunes tjenester	7
2.2.1 Integreringsplanen for Alta kommune	8
3 Teori	9
3.1 Integrering	9
3.1.1 Kultur	11
3.1.2 Akkulturasjonsperspektivet	11
3.2 Bronfenbrenners sosialøkologiske utvikingsmodell	13
3.3 Resiliens – god fungering tross risiko	16
4 Metode	20
4.1 Fenomenologi og hermeneutikk	20
4.2 Forskningsdesign	21
4.2.1 Strategisk utvalg av intervjupersoner	22
4.2.2 Planlegging og gjennomføring av intervju	23
4.2.3 Transkribering	25
4.3 Analyse av funnene	26
4.4 Validitet og reliabilitet	26
4.5 Etske hensyn	27
5 Analyse	29
5.1 Intervjupersonenes integreringskapasitet	29

5.2	Økonomisk integrering	32
5.2.1	Enveis og toveis integrering	37
5.3	Sosial og kulturell integrering	39
5.3.1	Kulturell integrering og treveis integrering.....	42
5.3.2	Samhandling på tvers av kulturer.....	44
5.4	Tilpasser seg det nye samfunnet samtidig som de ivaretar sin kultur	47
5.5	Resiliens en faktor for å oppnå integrering?.....	55
6	Konklusjon	58
	Vedlegg 1:	63
	Vedlegg 2:	65
	Vedlegg 3:	68

Forord

Denne masteroppgaven har gitt meg mange nye kunnskaper. Jeg har lært mye om unge flyktninger i Alta, integrering og ikke minst meg selv. Oppgaven har blitt til samtidig som jeg og min familie flyttet fra Alta, startet i ny jobb, startet bygging av hus og fikk mitt tredje barn.

Jeg startet å skrive denne oppgaven i år 2020, i en periode med mye kaos. Koronaen ga meg begrensinger, og masteroppgaven min måtte vente. I tillegg har jeg hatt mange endringer i livet som har tatt av min tid. Jeg vil derfor takke Norges Arktiske Universitet UiT, for muligheten til å levere oppgaven senere. Hadde jeg ikke fått mulighet til å levere senere, hadde jeg ikke hatt noen masteroppgave.

Jeg vil utrette en stor takk til mine intervjupersoner, som stilt opp til intervju. Takk for at dere møtte meg, og delte deres historier med meg. Jeg vil også takke min veileder Farhat Tay for gode innspill og tilbakemeldinger på oppgaven.

Sist men ikke minst må jeg takke min familie og samboer som har gitt meg muligheten til å skrive denne oppgaven. Takk for at dere har stilt opp, støttet og motivert meg.

Silsand / 13.05.2023

Kristine Fredriksen

1 Innledning

I år 2020 var det rekordmange mennesker på flukt. Det var hele 79,5 millioner mennesker på flukt, der 33,8 millioner flyktet over en landegrense. Hovedårsakene til at mennesker flykter fra hjemmene sine er krig, forfølgelse, konflikt og alvorlige brudd på menneskerettighetene (FN, 2019). 800 094 innvandrere bodde i Norge i starten av året 2021, av disse var 240 000 flyktninger (IMDI, 2021). Tall fra IMDi viser at i 2021 var 9,4 % av befolkningen i Alta kommune innvandrere. Statistikken viser også at 1,5 % av befolkningen i kommunen var flyktninger.

Det er mange unge flyktninger på flukt i verden, og noen av de ankommer Norge. Det er dermed viktig at Norge er godt rustet til å ta mot denne sårbare gruppen som kommer. Mange kommer alene, uten familie og mange i svært ung alder. Norge skal først å fremst gi de trygghet, og mulighetene til å leve et normalt liv. Norge liker å fortelle at vi er gode på å ta mot flyktninger. Dette ser vi nå i krigen mellom Russland og Ukraina, der myndighetene er ute i media og forteller om hvor gode vi er på akkurat dette. Hvordan opplever egentlig flyktingene denne mottakelsen? Hvilke opplevelser sitter de igjen med etter å ha bodd noen år i landet? Er de blitt integrerte?

Alta kommune har utformet en plan for integrering som gjelder for år 2021 til og med år 2024. Kommunen har formulert målsettingen av planen slik:

«Alle som bosetter seg i Alta blir fullverdige borgere i kommunen. Alta kommune har rutiner og praksis som sikrer et godt integreringsarbeid i et livsløpsperspektiv». (Alta kommune, 2021)

Målet med planen viser at kommunen har et ønske om at innvandrere skal få en god opplevelse av å integreres i Alta. Jeg skal gjennom denne masteroppgaven vise til unge flyktingers opplevelser av å integreres i Alta. Masteroppgaven og planen for integrering er fortsatt relevant for kommunen, når de nå skal ta imot 200 flyktninger i 2023 (Altaposten, 2023).

1.1 Formål og problemstilling

Formålet med denne oppgaven var å få innsikt i hvordan unge flyktninger opplevde å bli integrert i Alta. Jeg hadde gjennom min tidligere jobb blitt kjent med flere unge flyktninger. Jobben min tok imot elever som var lærling i helsefagarbeiderfaget. Mange av lærlingene i løpet av de årene jeg arbeidet, var unge flyktninger. Jeg ble imponert over hva de unge flyktingene fikk til, da de arbeidet, tok lærlingtid, forsørget seg selv og var sosiale på fritiden. Jeg fikk et inntrykk av at de var integrerte, og ønsket å undersøke om dette gjaldt andre unge flyktninger i Alta. Jeg ønsket å høre om deres opplevelser av å bli integrert i Alta, da jeg var nysgjerrig og faglig interessert i hvilke aspekter som hadde bidratt til integrering. På bakgrunn av dette utarbeidet jeg problemstillingen:

«Hvordan opplever unge flyktninger å bli integrert i lokalsamfunnet Alta?»

1.2 Oppgavens oppbygging

Denne masteroppgaven består av seks kapitler. I første kapittel gir jeg en kort introduksjon av temaet i denne oppgaven, viser til formålet med oppgaven og presenterer problemstillingen til oppgaven. I det andre kapittelet gir jeg en innføring i temaet til oppgaven, gjennom å vise til sosialfaglig relevans, etiske retningslinjer, tidligere forskning, lovverk og andre retningslinjer. Videre redegjør jeg for tjenester i Alta, og deres integreringsplan. Det tredje kapittelet består av teoretiske perspektiver som skal bidra til å belyse min problemstilling. Jeg viser til begrepet integrering, enveis, toveis og treveisintegrering, kultur og akkulturasjonsteori. Bronfenbrenners sosialøkologiske utviklingsmodell blir presentert, og til slutt begrepet resiliens. I det fjerde kapitelet redegjør jeg for hvilken metode jeg har benyttet i denne masteroppgaven. Jeg viser til hvilke forskningsteoretiske perspektiver jeg har tatt utgangspunkt i. Jeg redegjør for den metodiske gjennomføringen av oppgaven, dens validitet, reliabilitet og hvilke etiske hensyn jeg har tatt. I det femte kapittelet presenterer jeg hovedfunnene i undersøkelsen, og analyserer dem med utgangspunkt i teoretiske perspektiver. Temaene som blir analysert er, integreringskapasitet, økonomisk integrering, sosial og kulturell integrering, tilpasning gjennom akkulturasjonsperspektiv og resiliens. I det sjette kapittelet gir jeg en konklusjon av masteroppgaven.

2 Innføring i temaet

I nyere tid har det kommet mange flyktninger til Norge, ofte har det vært tilfeldig at Norge var landet flyktningene kom til. Mange har flyktet med målet om å overleve. Christensen (2019) har tatt utgangspunkt i Brekke og Aarseth (2009) studier, og sier noe om hvordan asylsøkere kom til Norge. Hvilke valg som ble tatt i forhold til reisevei og destinasjon handlet i stor grad om hvilke muligheter de fikk i de ulike landene. Uforutsette hendelser på reiseveien som, begrensede ressurser og sykdom kunne tvinge frem andre valg og endring av reisevei. Den viktigste faktoren for valg av land for å søke asyl i, var trygghet og sikkerhet. Norge var ikke øverst på topplisten til mange flyktninger, men hadde et godt rykte. Andre viktige faktorer for valg av destinasjon, var at det nye landet kunne tilby dem et sted å skape en fremtid. En fremtid med muligheter for å få seg arbeid med inntekt. Valgene deres var ofte basert på rykter fra andre, og ryktene handlet i stor grad om landets asylpolitikk. Det gikk ofte rykter når landene endret sin asylpolitikk. Flyktningene endret dermed destinasjon ut fra ryktene de fikk på reiseveien deres, og dermed endret de valg av land. En stor betydning for valg av land, var om de hadde bekjente eller kontakt med noen i et land, de valgte ofte det landet med bekjente i (Christensen, 2019).

Det å flytte til et annet land er ikke enkelt. Ofte vil det være slik for flyktninger at det som tidligere var en selvfølge ikke er det lengre. Det kan være vanskelig å finne ut av det som er annerledes sammenlignet med det de var kjent og vant med. Det kan dermed være utfordrende å tilpasse seg nye skikker, tradisjoner og en ny levemåte. Det er ikke slik at alle som flytter til et nytt land ønsker å ta over en ny levemåte og livsstil. Dette er en prosess som over tid skjer i ulike grader (Fauske, 2014)

Mindreårige flyktninger står ovenfor en del utfordringer. Felles for alle mindreårige flyktninger som ankommer Norge er at de kommer til et fremmed land, med nye vaner, normer, verdier og et nytt språk. Mange av de har opplevd flukt og krig, og har blitt adskilt fra sin familie og sosiale nettverk. Det kan ta en stund før de kommer i gang med norskundervisning og skole. Mange opplever traumer og stress, som kan føre til konsentrasjonsvansker. De som er over ungdomsskolealder får tilbud gjennom voksenopplæringen, som kan føre til at de ikke møter jevnaldrende norske elever. De kan føle seg annerledes, og ha utfordringer med å bli akseptert og integrert (Borchgrevink, 2019)

2.1 Sosialfaglig relevans

Gjennom min problemstilling «Hvordan opplever unge flyktninger at de blir integrert i lokalsamfunnet i Alta?», ønsker jeg å tydeliggjøre deres integrering i forhold til de forholdene som er i Alta. Jeg vil dermed tydeliggjøre den situasjon unge flyktninger står i og hvilke forhold i Alta som påvirker deres integrering. Denne masteroppgaven kan gi en pekepinn på hvilke forhold i Alta kommune som bidrar til integrering og evt. marginalisering, samtidig som man ser på unge flyktnings situasjon og hvordan integrering kan foregå i deres livssituasjon.

Et kjent begrep i sosialt arbeid er «person i situasjon», som betyr at en må se både individet eller gruppen i sammenheng med samfunnet, og den situasjon individet eller gruppen står i for å løse sosiale problemer. Man er derfor opptatt av et helhetsperspektiv når en arbeider med sosiale problemer (Levin, 2015). Jeg ønsker å få et helhetsperspektiv av integreringsprosessen til de unge flyktingene. Jeg vil undersøke og forstå deres opplevelse av å bli innlemmet i Alta ved å se på helheten av integreringen deres. Dette er i samsvar med FOs grunnlagsdokument som viser til at helhetssyn på mennesker er en verdi og danner det etiske grunnlaget for sosialarbeidere. FO mener at individ og samfunn påvirker hverandre, og det finnes mange aspekter ved mennesket som har betydning for velferden (FO, 2019). Solidaritet og rettferdighet er en annen viktig verdi for sosialarbeidere, som også er nedfelt i det etiske grunnlagsdokumentet for sosialarbeidere. Det menes med denne verdien at profesjonsutøveren skal fremme solidaritet mellom grupper og individer, med en forståelse om at mennesker er avhengig av hverandre. Profesjonsutøverne skal arbeide for bedre levekår og rettssikkerhet for utsatte grupper i samfunnet (FO, 2019). Unge flyktninger er en utsatt gruppe i samfunnet, da de er en del av en minoritet. Ved å undersøke min problemstilling kan jeg få et innblikk i de unge flyktnings levekår og rettssikkerhet.

Det finnes en del forskning om flyktninger og integrering. Svendsen et al. (2018) har skrevet forskningsrapporten «Kunnskapsoppsummering om enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger». Rapporten viser en oversikt over forskning på enslige mindreårige og unge flyktninger. Ifølge rapporten er dette et tema som er i stadig endring, som er mye forsket på. Videre sier rapporten at det er enkelte temaer som oftest blir forsket på, mens noen tema er lite forsket på. Det viser seg blant annet at mottaksfase, asylprosess og psykisk helse er områder som er mye forsket på, mens utdanning, langsiktig integrering og overgang til voksenliv har betydelige kunnskapshull. Store deler av forskningen mangler langsiktige og

helhetlige perspektiver, da forskningen ofte er avgrenset. Svendsen et al. (2018) ønsker at det forskes videre på skole- og utdanning og ulike bo- og omsorgsløsninger, og at stemmene til ungdommene kommer tydelig fram.

Jeg ønsker at denne masteroppgaven skal få fram stemmen til de unge flyktingene, som viser deres opplevelser av å bli integrert i Alta. Jeg ønsker å fremme helhetsperspektivet i de unge flyktingenes integreringsprosess, slik Svendsen et al. ønsker. Oppgaven er begrenset i den forstand at det er en masteroppgave, og dermed er størrelsen på oppgaven liten for å kunne gi et langsiktig og helhetlig perspektiv. Denne masteroppgaven fokuserer på integrering av unge flyktinger i et avgrenset område, i Alta kommune, noe så vidt jeg vet ikke er forsket på tidligere. Alta kommune ser en økende trend der det bosetter seg flere innvandrere, også flyktinger til kommunen. Oppgaven er avgrenset til Alta og unge flyktinger, men kan gi innsikt i integreringspolitikk i andre kommuner.

2.1.1 Flyktingers rettigheter gjennom lovverket

Mennesker som er på flukt, har rettigheter blant annet gjennom FNs flyktingkonvensjon og menneskerettighetene. FNs flyktingkonvensjon ble utarbeidet for å definere flyktingers rettigheter slik at landene ble forpliktet til å følge dem. Ifølge FNs flyktingkonvensjon er du en flykting hvis «Du er utenfor ditt eget hjemland, du ikke kan eller tør få beskyttelse i, eller returnere til, ditt eget hjemland. Dette fordi du frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en sosial gruppe, eller politiske meninger i ditt eget hjemland» (FN, 2019). Enslige mindreårige er flyktinger eller asylsøkere under 18 år som kommer til landet uten foreldre eller andre omsorgspersoner. Flyktingkonvensjon skal sikre flyktingers menneskerettigheter som blant annet omhandler retten til religions- og bevegelsesfrihet, utdanning, arbeid og reisedokumenter (FN, 2019).

Flyktinger har rettigheter gjennom FNs menneskerettighetserklæring, på lik linje som alle mennesker. Dette står skrevet i menneskerettighetenes artikkel 2 at, «Enhver har krav på alle de rettigheter som er nevnt i denne erklæringen, uten forskjell av noen art» (FN, 2021). Menneskerettighetene er regler som gir staten plikter og borgerne rettigheter. Stang (2012) mener at menneskerettighetene er å betrakte som minimums-standarder, og at landene kan gi mer enn minimumsreglene til konvensjonen. Dermed kan Norge gi en bedre rettsbeskyttelse til flyktingbarn enn de internasjonale forpliktelsene. En av de viktige artiklene i FNs

menneskerettighetserklæring er artikkel 14, som hevder at enhver har rett til å søke og ta imot asyl i andre land mot forfølgelse (FN, 2020).

Barnekonvensjonen ble vedtatt 20. november 1989, og er den FN-konvensjonen der hele 193 land har ratifisert konvensjon, til sammenligning har flyktningkonvensjon 144 stater. For flyktningbarn kan barnekonvensjonen ved siden av flyktningkonvensjonen, ses på som den viktigste menneskerettighetskonvensjonen, til tross for barnekonvensjonen ikke har noen beslutningsorgan eller domstol. Dette på bakgrunn av at konvensjonen er stor på verdensbasis, og at den inneholder bestemmelser som angår flyktningbarns behov for beskyttelse, hjelp og omsorg. Barn har egne rettigheter, krav på beskyttelse og ses på som selvstendige rettssubjekter. Dette kan vi takke konvensjon for, da det er den som har bidratt det et slikt syn på barn (Stang, 2012).

Barnekonvensjons artikkel 2, forbud mot diskriminering, artikkel 3, nr.1 hensyn til barnets beste som overordnet norm, artikkel 6, retten til liv og utvikling, og artikkel 12, retten til å delta og bli hørt, er de fire grunnleggende prinsippene i barnekonvensjon. Artikkel 2 omhandler forbud mot diskriminering og gjelder for alle barn, og ikke bare for de med statsborgerskap, dvs. asylsøkere, innvandrende barn og flyktninger også. Med diskriminering menes det i denne artikkelen all diskriminering. Dette betyr at diskriminering gjennom praksis, formell gjennom lovverket, bevisst eller ubevisst diskriminering er forbudt. Hensynet til barnets beste artikkel 3 nr. 1, viser til at barnets beste skal tillegges større vekt enn andre hensyn på alle områder som gjelder barn. I 2005 stilte FNs barnekomité noen krav til de saker som omhandler enslige flyktningbarn. De sier at vurderingen av barnets beste skal omfatte barnets nasjonalitet og identitet, språklig-, etnisk-, kulturell bakgrunn og oppvekst. Barnets psykiske og fysiske helse skal vurderes, samt barnets beskyttelsesbehov og sårbarhet. Videre krever barnekomiteen at asylprosessen skal foretas av fagfolk og at atmosfæren skal være trygg og vennlig for barnet. Andre hensyn som skal vurderes i forhold til barnets beste er, kontinuitet og stabilitet, barnets relasjoner, tilknytning, alder, spesielle behov, sosioøkonomisk, barnets medvirkning og synspunkter. Alt dette skal bidra til å ivareta unge flyktninger. Barnekomiteen har også kommentert artikkel 6, om artikkelens betydning for enslige mindreårige flyktninger. Der skriver de at unge mindreårige flyktninger blir utsatt for seksuell utnyttning, menneskehandel og involvering i kriminell virksomhet, som truer deres liv, utvikling og i ekstreme tilfeller fører til død. De viser til at artikkelen pålegger statene til å være ekstra oppmerksomme på slike forhold, avdekke de og tilby vern til utsatte barn. Den siste av de fire grunnleggende artiklene, artikkel 12 omhandler barnets rett til å bli hørt i alle

forhold som handler om dem og uttrykke sin mening. Barns synspunkter skal bli hørt av alle som treffer avgjørelser på vegne av barn, det er en plikt til å lytte. Barnas synspunkter skal også tillegges vekt i samsvar med modenhet og alder (Stang, 2012).

Barn og unge mellom 15 og 18 år som søker beskyttelse i Norge får tilbud gjennom Utlendingsdirektoratet (UDI). De tilbyr dem å bo på asylmottak for enslige mindreårige. Barne-, ungdoms- og familieetaten gir tilbud til barn under 15 år, om plass på omsorgssenter for mindreårige og kartlegging. UDI sine asylmottak kartlegger og utarbeider tiltak i forhold til mindreårige flyktninger fra 15 til 18 år. Kartleggingen er viktig for kommunene som tar imot de unge, slik at de kan tilrettelegge for hver unge flyktning. IMDI tildeler kommunene mindreårige flyktninger (IMDI, 2021).

Ifølge artikkel 11 i International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, har alle rett til klær og bolig, tilstrekkelig med mat og leve for seg selv og sin familie. I artikkel 13 står det at alle har rett til utdanning. Utdanningen skal bidra til at det er mulig for alle å delta i et fritt samfunn (Raday, 2003).

2.2 Alta kommunes tjenester

Flyktningtjenesten i Alta har ansvaret for enslige mindreårige flyktninger, tjenesten skal bosette de og gi oppfølging og daglig omsorg. Tjenesten har det sosialfaglige ansvaret overfor ungdommene, som omhandler å gi de trygge rammer slik at de fortsetter med utdanning eller jobb. Tjenesten skal sikre at ungdommene er i stand til å komme videre og inn i voksenlivet ved å koordinere og treffe tiltak. Bosettingen av enslige mindreårige gjøres etter mandat fra kommunestyret. Ungdommene bor i små og store bofellesskap med tilgang på veiledning og tilsyn (Alta kommune). Det fremkommer på Alta integrerings- og kompetansesenter sin nettside at flyktningtjenesten også gir flyktninger over 18 år de tjenestene som er beskrevet ovenfor (Alta kommune). Alta kommune har ansvar for å gi utlendinger opplæring i norsk og samfunnskunnskap (Alta kommune). Innvandrere mellom 18 og 55 år tilbys også å delta i introduksjonsprogrammet (Alta kommune). Kunnskapsdepartementet (2018) redegjør for målet med introduksjonsprogrammet. De sier at målet er å gi blant annet flyktninger i alderen 18 til 55 år innsikt i norsk samfunnsliv, grunnleggende norsk og gjøre de i stand til utdanning eller arbeid. Videre sier de at introduksjonsprogrammet er både en rett og en plikt for de som er i målgruppen, som blant annet er flyktninger. Introduksjonsprogrammet er en kvalifisering

på fulltid som er individuelt tilpasset. Målsettingen er å gjøre de økonomisk selvstendige ved å styrke mulighetene for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet.

2.2.1 Integreringsplanen for Alta kommune

Alta kommune har utformet en integreringsplan som gjelder fra 2021 til 2024. Planen ble utformet da kommunens befolkning av innvandrere er økende. Det ble viktig med en plan der instansene ble bevisstgjort den økende andelen innvandrere, og at tiltak, strategier og omstilling krevdes. Hovedmålet med planen er at «alle som bosetter seg i Alta blir fullverdige borgere i kommunen. Alta kommune skal ha rutiner og praksis som sikrer et godt integreringsarbeid i et livsløpsperspektiv». Planen beskriver eksisterende utfordringer og skisserer opp strategier og forslag til tiltak innenfor kjerneområdene. Strategiene beskriver ønsket situasjon i nåtid, og tiltakene i planen skal bidra til den ønskede situasjon.

I planen viser det seg at avdeling for bosetting og integrering arbeider målrettet mot selvstendigjøring av Alta kommunes bosatte flyktninger. De gir blant annet veiledning og informasjon om økonomistyring, bo kompetanse, og har fokus på oppmøte på norskopplæring og språkpraksisplasser. Avdeling for voksenopplæring ønsker å utvikle kompetansen til deltakerne. Voksenopplæringen gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap på ulike nivåer. Det finnes fem nivåer som beskriver språkferdighetene, og skolen gir tilbud i tre av nivåene. Deltakerne deles inn i grupper etter hvor fort de lærer norsk. I planen fremkommer det at mange deltakere lærer norsk sakte og dermed trenger lang tid på å nå de høyeste nivåene. Spesielt de som er analfabeter i eget morsmål bruker ekstra lang tid. Voksenopplæringen ser at et stort antall av flyktningene som ankommer Alta har svært liten skolebakgrunn, og trenger dermed grunnskoleopplæring i tillegg til norskopplæringen. I planen står det at det ikke eksisterer en tilpasset læreplan i grunnskolefagene som er tilpasset de som tar grunnskole på kortere tid og er voksne elever.

Planen sier noe om hverdagsintegrering og viser til at det skjer når mennesker møtes i små og store fellesskap. Både på formelle og uformelle arenaer, som på skolen, arbeidsplassen, nabolaget og kulturlivet. For å oppnå hverdagsintegrering kreves det innsats fra både den enkelte innvandrer og samfunnet. Menneskene i Alta må møte innvandrere med åpenhet og gi de mulighet for deltakelse. Alta har mange frivillige foreninger og lag, og aktivitetene baserer seg på frivillighet. Dette gjør Alta til en dugnadsby. Planen ønsker å sette inn tiltak slik at dugnad blir et kjent begrep for innvandrere (Alta kommune, 2019).

3 Teori

I dette kapittelet viser jeg til de teoretiske perspektivene som er med på å belyse min problemstilling, «Hvordan opplever unge flyktninger å bli integrert i Alta kommune?». For å forstå integreringsprosessen og hvordan integrering oppleves har jeg plukket ut noen teoretiske perspektiver. Det første perspektivet er integrering, der jeg skriver noe om hva integrering er, om enveis, toveis og treveis integrering. Videre skriver jeg noe om akkulturasjonsperspektivet, som handler om tilpasning. Jeg har valgt å skrive noe om dette, da jeg mener teorien kan bidra til å se sammenhenger mellom unge flyktningers tilpasningsstrategi og deres opplevelse av å bli integrert i Alta. Akkulturasjonsperspektivet tar for seg de fire strategiene, integrering, assimilering, separasjon og marginalisering. Det tredje perspektivet jeg har valgt er Bronfenbrenners sosialøkologiske utviklingsmodell. Jeg har valgt å se på den for å kunne forstå den sosiale verden de unge flyktingene lever i. Hvordan deres samspill med de sosiale systemene de er en del av påvirkes og forstås i sammenheng med deres integrering. Til slutt vil jeg redegjøre for resiliens. Jeg har valgt å bruke resiliens som et teoretisk perspektiv for å se om unge flyktningers motstandsdyktighet har en innvirkning på deres integrering.

3.1 Integrering

Det er mange ulike betydninger av integrering, og vi er dermed avhengig av sammenhengen for å forstå hva integrering handler om. I sammenheng med unge flyktninger, handler integrering om en prosess hvor unge flyktninger blir innlemmet, og hvordan de selv innlemmer seg majoritetssamfunnet over tid (IMDI, 2019). IMDI (2019) viser til fem områder som er viktige for å måle integrering. Det første området er integreringskapasitet, som handler om norskkunnskaper og utdanning. Det andre området er økonomisk integrering, der fokuset er selvforsørgelse, bosituasjon og tilknytning til arbeidslivet. I hvilken grad de unge flyktingene er politisk aktive, og om de har tillit til det politiske system, handler om det tredje område politisk integrering. Sosial integrering er det fjerde området og omhandler deltakelse i lokalsamfunn og selvbestemmelse. Det siste område heter opplevd integrering, som handler om tilknytning til Norge, holdninger i samfunnet og likebehandling. Disse fem områdene kan si noe om hvor integrert de unge flyktingene er, og om det samsvarer med deres opplevelse av integrering. Jeg vil se på integreringskapasitet, økonomisk integrering, sosial integrering og opplevd integrering når jeg skal besvare min problemstilling.

Vi skiller i hovedsak mellom enveis og toveis integrering. Når minoriteter tilpasser seg majoritetssamfunnet, snakker vi om en enveis integrering. Toveis integrering er når minoriteter og majoritetssamfunnet tilpasser seg hverandre. Innvandrersorganisasjonen LIN (Likestilling, integrering og nettverk) ønsker en treveis integrering. Denne integreringen innebærer at innvandrere og majoritetssamfunnet skaper kontakter og forståelse mellom seg, i tillegg mellom de ulike innvandrergruppene på tvers av kultur, religion, rase og seksuell orientering. En treveisprosess vil kunne vise til at det norske samfunnet består av mange forskjellige minoritetsgrupper, som har et behov for å bli kjent med hverandre (Takle, 2014). Jeg ønsker å se på om de unge flyktningene i Alta har en opplevelse av at integreringen skjer gjennom en enveis, toveis eller treveis prosess.

Takle (2014) viser til at det er flere forskere som også har lagt vekt på at integrering er en toveisprosess, blant annet Martiniello (2005), Yurdakul (2009) og Hunger m.fl. (2009). Kunnskapsdepartementet (2018) har skrevet i regjeringens integreringsstrategi for år 2019 til 2022 at integrering er en toveis prosess. De hevder at denne prosessen innebærer at den enkelte innvandrere må bidra med egeninnsats mens myndighetene skal sikre gode muligheter. De viser til at innvandrere kommer til landet med ulik begrunnelse, bakgrunn, utfordringer, ressurser og muligheter. Mens myndighetene krever innsats fra arbeidsliv, offentlige tjenester og i det sivile samfunnet. Alta kommune har i sin veileder for integrering i Alta kommune vist til regjeringens integreringsstrategi for 2019 til 2022 om en toveis integrering (Alta kommune, 2021). Dette viser at både forskere, politikere og kunnskapsdepartementet mener at idealet for integrering er en toveisprosess.

Takle (2014) kritiserer introduksjonsprogrammet for å være mer lik en enveis integrering. Der landet stiller krav til minoriteter om å ha grunnleggende norsk språkkunnskap og kunnskaper om norsk samfunnsliv. Hun mener at dette innebærer tilpasning fra minoritetens side, der majoriteten ikke forventes og endres. Dette kan resultere i et asymmetrisk maktforhold mellom de to partene, der majoriteten er en gitt størrelse som minoritetene må tilpasse seg. På en annen side så mener Kaya (2010) at introduksjonsprogrammet er en del av den toveisprosessen for integrering av flyktninger. Kaya fokuserer da på at en integrert innvandrere har fått introduksjonsprogram eller norskopplæring, som bidrar til gode nok norskkunnskaper til å ta utdanning, finne seg jobb og dermed inntekt. Dette betyr videre at innvandreren er i stand til å forsørge seg selv, finne seg boplass og dermed et sosialt nettverk gjennom naboskap, kollegaer eller skole. Når en innvandrere har dette, vil han/hun opparbeide seg nok kunnskap om hvordan det norske samfunn fungerer, og vise at han/hun mestrer å leve i dette

samfunnet. Den integrerte innvandreren vil deretter forstå og følge norske normer, regler, lover og rolleforventninger, og dermed bli sett på som en ressurs. Kaya viser til Marianne Gullestad (2002) og er noe enig med Takle om at majoriteten sitter med makten til å si noe om når en innvandrere er integrert. Kaya mener at det kreves en innsats for å hindre generaliserende holdninger og fordomsfulle holdninger, og få majoriteten til å inkludere innvandrerne. Da dette kan bidra til at innvandrere opplever at de er en del av samfunnet (Kaya, 2010)

3.1.1 Kultur

Kultur er et viktig begrep i denne oppgaven. Jeg undersøker mennesker fra en annen kultur, og må benytte kulturbegrepet når jeg besvarer min problemstilling.

Ifølge Adam Kuper handler kultur generelt om hvordan man snakker om menneskers samlet identitet (referert i Francis Raday's article). Francis Raday skriver at kultur deles i to kategorier, sosial kultur og ideologisk kultur (Raday 2003). Sosial kultur handler om menneskenes organisasjon, hvordan menneskene samhandler og organiserer seg som en gruppe. Menneskers verdier og idealer handler om den ideologiske kulturen.

Rett til kultur er en menneskerettighet. Ifølge artikkel 15 i International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR), har alle rett til å delta i et kulturelt liv. Ifølge artikkel 30 i the Convention on the Rights of the Child (CRC), har ikke land og stater lov å nekte barn å delta i hans eller hennes kultur. Artikkel 27 i UN Human Rights Declaration hevder at alle mennesker har en rett til å delta i kulturelle rettigheter. Norge har signert både ICESCR og CRC. Det betyr at Norge er pliktig til å respektere og beskytte kultur, inkludert minoritets kulturer, så lenge ingen normer eller verdier i kulturen kolliderer med norsk lov. Dette innebærer også at enslige mindreamige i Norge fritt kan praktisere sin kultur så lenge den ikke bryter med loven. Dette er viktig å si fordi kulturelle krav ikke kan brukes som unnskyldning for å nekte noen deres menneskerettigheter som riktig, uttalt av Karima (Raday, 2003)

3.1.2 Akkulturasjonsperspektivet

Når mennesker flytter fra ett samfunn til et annet brukes begrepet akkulturasjon ofte. Akkulturasjonsteori sier noe om hva som skjer når noen skal finne seg til rette i et nytt

samfunn. John Berry (1997) definerer akkulturasjon som de forandringene som fremkommer når individer og grupper med ulike kulturbakgrunner møter hverandre (Fandrem, 2015). Det vil dermed være nyttig å benytte begrepet akkulturasjon i denne oppgaven som omhandler den situasjon unge flyktninger er i når de ankommer et nytt land og skal integreres i et nytt samfunn, som i denne er Alta samfunnet.

Berry har laget en modell basert på akkulturasjonsteori. Ved å bruke denne modellen kan en se hvilken strategi de unge flyktingene og eventuelt de instansene de har vært i kontakt med har brukt for å oppnå integrering. Modellen tar utgangspunkt i to hovedspørsmål, det ene er hvor viktig det er å opprettholde opprinnelig identitet og kultur, mens det andre handler om hvor mye det vektlegges å delta i det nye samfunnet og samhandle med medlemmene i det nye samfunnet. Berry viser til at ulike kombinasjoner av svar på de to spørsmålene resulterer i fire ulike strategier. De fire ulike strategiene er integrering, assimilering, separasjon og marginalisering. Han viser også til at de fire strategiene er for innvandrere, mens storsamfunnets strategier kaller han for multi-kulturalisme, smeltedigel, segregering og ekskludering.

Den første strategien, integrering får vi når innvandrerer vektlegger aspekt fra både det man flytter fra og det nye man har flyttet til. Vi ser integrering når innvandrerer knytter sammen det nye og det opprinnelige, og søker samvær med mennesker i det nye samfunnet. Dette betyr at når innvandrere er sammen med både mennesker fra det opprinnelige og med mennesker fra det nye, ser vi strategien integrering. Når innvandrerer bare vektlegger forhold i det nye samfunnet, som når de ankommer Norge kaller vi det for assimilering. Den andre strategien assimilering er når innvandrerer bare ønsker kontakt med mennesker i det nye samfunnet, og de forhold som er viktige i det nye samfunnet. Da skyver de vekk det de har med seg fra det opprinnelige samfunnet sitt. Den tredje strategien kalles for separasjon er motsatt fra den andre strategien assimilering. Strategien separasjon ses når innvandrerer bare vektlegger den opprinnelige kulturen, samfunnet og identiteten. Når de velger å bare ha kontakt med mennesker fra det opprinnelige samfunnet, eller mennesker med samme etniske opprinnelse i det nye samfunnet ser vi separasjon. Denne strategien vil være vanskelig å benytte seg av for barn, unge og mindreårige flyktninger, da de automatisk må tilbringe mye tid med mennesker i det nye samfunnet gjennom skolegang. I begynnelsen av tiden i et nytt land, kan strategien brukes, da de går på norskkurs sammen med mennesker med samme etniske opprinnelse som dem selv. Etter hvert som mindreårige flyktninger begynner på barne- og ungdomsskole og videregående skole vil det være utfordrende for dem å benytte seg

av denne strategien. Den siste strategien man kan benytte seg av er marginalisering. Denne strategien har ikke fokus på verken det nye eller det opprinnelige, og er ofte ikke selvvalgt. Denne strategien kan oppstå når det nye samfunnet møter innvandreren med negative holdninger. Når innvandreren ikke får mulighet til å vise forhold fra verken det nye eller det opprinnelige, oppstår marginalisering. Marginalisering kan resultere i at innvandreren isolerer seg (Fandrem, 2015).

3.2 Bronfenbrenners sosialøkologiske utviklingsmodell

Urie Bronfenbrenner er en russisk-amerikansk psykolog som har utviklet den sosialøkologiske utviklingsmodellen, som er basert på samhandling mellom mennesker og deres relasjoner. Ifølge Gulbrandsen handler utviklingsøkologi om studiet av bedre tilpasninger mellom et voksende, aktivt menneske og miljøene mennesket lever i. Prosessene som skjer må studeres gjennom relasjoner mellom miljøene (Bronfenbrenner 1979, i Gulbrandsen 2014, i (Fyrand, 2016). Jeg ønsker å benytte denne modellen, slik at jeg kan få et helhetlig perspektiv av de miljøene og relasjonene de unge flyktningene har. Hvilke miljøer de inngår i og relasjonene mellom miljøene kan fortelle noe om unge flyktnings situasjon i Alta.

Modellen består av fire systemer. Mikrosystemet, mesosystemet, eksosystemet og makrosystemet. Hver av systemene består av tre viktige byggestener, som er aktiviteter, sosiale relasjoner og roller. Aktiviteter er det mennesket deltar i eller observerer, sosiale relasjoner er de rollene mennesket påtar seg i samhandling med andre, inkludert følelsene. Roller er den mennesket er i møtet med andre, også de roller mennesket blir eksponert for. Modellen kan benyttes for å vise hvordan menneskets sosiale systemer samspiller med hverandre. Modellen kan gi oss en mer helhetlig forståelse av situasjon (Fyrand, 2016).

Før jeg går videre til de ulike systemene, skal jeg kort redegjøre for gruppe som et sosialt system. Vi skiller mellom primærgrupper og sekundærgrupper. En liten gruppe som møtes ofte, der man får dekket omsorgsbehov, sosiale behov og følelsesmessige behov kaller vi en primærgruppe. Familien er et typisk eksempel på en primærgruppe, men nære venner og kolleger kan også være en primærgruppe. Forholdet mellom menneskene i en primærgruppe er ofte godt, men kan også være konfliktfylt. Relasjonen mellom menneskene i gruppen betyr mye, og man lager forventninger og normer som kan føre til konflikter. Store grupper som møtes sjeldent og har stor utskifting av medlemmer kaller vi sekundærgrupper. Gruppen dannes ofte for å utføre en felles oppgave, og aktivitetene har med politikk, fritid og arbeid å

gjøre. Sekundærgrupper kjennetegnes også av at gruppemedlemmene ikke kjenner hverandre så godt, og medlemmene er oppgave- og saksorientert. En slik gruppe kan også over tid ligne mer på en primærgruppe. Nabolags grupper, interesseorganisasjoner og fagforeninger er eksempler på sekundærgrupper. Vi må se på primærgrupper og sekundærgrupper som to ytterpunkter, og de fleste grupper vi deltar i, ligger mellom disse ytterpunktene. Vår personlige utvikling og sosialisering er avhengig av å føle på tilhørighet til andre mennesker i grupper. Vi trenger dermed å delta i primær- og sekundærgrupper for å få dekket egne og andres behov Fyrand (2016), s. 38-39.

Mikrosystemet er menneskets nærmiljø, og de arenaene mennesket ferdes i/på, som hjemme, familie, jobb, skole, venner osv. Dette er de vi har direkte kontakt med, i mikrosystemet samhandler vi både med primærgrupper og sekundærgrupper. Hvilke mikrosystem vi tilhører er et resultat av både egne og andres roller, aktiviteter, relasjoner, valgte og tilskrevne aktivitetsarenaer. Vi har fått tildelt blant annet vår familie, vårt bosted og grunnskole som barn. Vi må samhandle og være på de arenaene vi selv ikke har valgt. Samtidig er vi på noen arenaer som er selvvalgt, som de fritidsaktivitetene vi deltar på. Når vi bli voksne har vi flere valgte arenaer, selv om noen arenaer er tilskrevne. På de ulike arenaene som skole, familie, arbeid og fritidsaktiviteter er det forholdet vi har til de menneskene i disse arenaene det vi kaller vårt mikrosystem. Når vi er blitt voksen har vi større mulighet til å velge hvilke arenaer vi ønsker i vårt mikrosystem. Forskning viser at vi velger mennesker som er like oss selv, med like verdier og normer. Disse menneskene bidrar til å styrke vår egen identitet, og likheten mellom meg og de andre hjelper oss til å utvikle sammenheng og en helhet i livet. Dermed er likhetsprinsippet viktig i vårt mikrosystem. (Fyrand, 2016) s.41.

Mikrosystemet handler dermed om de relasjonene vi har i primær- eller sekundærgruppen på de ulike arenaene. Hvordan forbindelseslinjene mellom de ulike mikrosystemene er, handler om relasjoner, samspill, samarbeid og bånd mellom arenaene. Dette kaller vi for mesosystemet. Det er viktig for vår utvikling at de ulike mikrosystemene har like verdier, normer og regler. Betydningen av at mikrosystemene har kjennskap til hverandre og at de har felles mål, samarbeider, har tillit til og støtter hverandre er sentrale for barns utvikling. Dette vil si at for barn og ungdom, men også voksne er forbindelseslinjene mellom de ulike mikrosystemene viktige for oss. Når forbindelseslinjene har noe tetthet og overlapper hverandre vil de bidra positivt for vår utvikling. Når foreldre og skole samarbeider godt og har like verdier, normer og regler vil dette være lettere for et barn og forholde seg til istedenfor at de er ulike, det kan skape forvirring for barnet. Det samme ser man når foreldre

flytter fra hverandre og barn har to hjem, der det er trygt om mamma og pappa samarbeider og har like forventinger til barnet. Bronfenbrenner mener at denne sammenhengen mellom de ulike mikrosystemene er like viktige for utviklingen som kvaliteten på samhandlingen i hvert mikrosystem (Fyrand, 2016). Dette betyr at relasjoner mellom systemene er like viktige som relasjonene inn i hvert system. Mesosystemets betydning for barn er dermed viktig for utviklingen, men det er også viktig for oss voksne. Vi ser at voksne velger sine mikrosystem gjennom likhetsprinsippet. Når mikrosystemene er noe like i verdier, holdninger og normer vil også forbindelseslinjene mellom de ulike mikrosystemene overlape hverandre noe, som gir oss trygghet ved at vi får sammenheng og helhet i livet vårt.

Bronfenbrenners tredje system kaller vi for eksosystemet. Ulikt fra mikrosystemet så påvirker eksosystemet oss indirekte. Ofte er slike system en del av våre familiemedlemmer og nære venners mikrosystem, men det kan også være fagforeninger og kommunestyre. Dette vil si at hendelser på jobben til samboeren kan påvirke oss, men på en indirekte måte. På samme måte kan en konflikt i vennegjengen til min sønn påvirke meg, da det vil påvirke min sønn. Hvilke avgjørelser kommunestyret tar påvirker meg også indirekte, selv om jeg ikke har direkte kontakt med politikerne.

Makrosystemet er det fjerde og siste systemet i bronfenbrenners sosialøkologiske utviklingsmodell. Bø forklarer dette systemet slik

Med makrosystemet menes det mønster av verdier, ritualer, tradisjoner, økonomiske forhold, klassestruktur, nasjonal stil og ideologier som eksisterer i en kultur og delkultur. Fibre fra dette mønsteret går inn i de «lavere» systemene (mikro, meso og ekso), binder det hele sammen og setter sitt preg på alt i vår samhandling og omgivelse. Det tenkes på hvordan et kristent, humanistisk og demokratisk tankegods gjennomstrømmer grunnleggende idealer og lovverk i vårt samfunn helt ned til individnivå. Vi tolker med andre ord vår virkelighet med makro som briller (Bø 2000:165, referert i Fyrand, 2016, s.42).

De fire nivåene i den sosialøkologiske utviklingsmodellen virker inn på hverandre, og modellen er aldri i ro, da den endrer seg med tiden. Modellen viser samspillet mellom individet og de sosiale systemene individet er en del av. Vi kan benytte modellen for å få et helhetsperspektiv av virkeligheten til mennesket. Vi kan se på hvilke problemer og ressurser vi har for å løse en utfordrende situasjon. Vi kan benytte modellen for å se i hvilket nivå vi

finner utfordringer og ressurser, gjennom dette vet vi hvor vi eventuelt skal sette inn tiltak. Hvilke ressurser og utfordringer unge flyktninger har for å bli integrert i Alta kommune, kan ses gjennom denne modellen. Et det faktorer i mikro-, meso-, ekso- eller makrosystemet som bidrar eller hemmer integrering, vil si noe om hvor vi bør sette inn tiltak. Vi må også forstå at det kan hende at i en tidlig fase er det tiltak på individnivå, altså i mikro og mesosystemet det bør settes inn tiltak i, mens med tiden kan dette endres, og det kan dermed bli relevant å sette inn tiltak på samfunnsnivå. Dette vil fremkomme ved å benytte modellen som en måte å kartlegge unge flyktnings situasjon på (Fyrand, 2016).

3.3 Resiliens – god fungering tross risiko

Mange kjenner til det såkalte begrepet løvetannbarn. Fortellinger om løvetannbarn er rørende, fine fortellinger om barn som har klart seg bra, selv om de ikke hadde gode forutsetninger for det. Mindreårige flyktninger har vært utsatt for mange påkjenninger. Vi vet at det å flykte under tvang eller frivillig utgjør en risiko for mentale helseproblemer, og at et nytt land eller flyktningleirer er utrygt. På bakgrunn av denne risikoen må man se etter både individuelle, lokale og familiære beskyttelsesfaktorer, som kan fremme posttraumatisk vekst, resiliens og redusere påkjenningene (Borge, 2018). Jeg har dermed valgt å se på det vitenskapelige begrepet resiliens og dens betydning for de unge flyktnings integrering i Alta.

Resiliens handler om menneskets motstandskraft, som benyttes for å motstå psykiske problemer. Denne motstandskraften vises når vi tilpasser oss til tross for truende omgivelser og kriser, som flukt og krig. Det snakkes ofte om de barna som klarer seg til tross for hva de har vært gjennom og opplevd. De barna som har en vellykket tilpasning til tross for de risikoene de er utsatt for (Borge, 2018).

Det er forskjell på begrepet resiliens og resilient. Personlighetspsykologien snakker om mennesker som er resiliente og ikke-resiliente når de bruker resiliensbegrepet. Det kan derfor høres ut som et av barnets personlighetstrekk. Barn kan være resilient mot noen påkjenninger og ikke resilient mot andre. Begrepet resiliens er noe mer enn det å være resilient, det handler om samspill mellom risikofylte omgivelser og mennesker. Det er mange definisjoner av begrepet resiliens, dette grunnet at begrepet brukes i mange ulike sammenhenger, fag og miljøer (Borge, 2018). Barnepsykiater Michael Rutter er en av de viktigste initiativtakerne og bidragsyterne til resiliensforskning, og definerer begrepet resiliens slik, «Resiliens er

prosesser som gjør at utviklingen når et tilfredsstillende resultat, til tross for at barn har hatt erfaringer med situasjoner som innebærer en relativ stor risiko for å utvikle problemer eller avvik» (Rutter, 2000, referert i Borge, 2018, s. 20). Han er opptatt av heterogeniteten i reaksjonen til tross for lik risiko, som vil resultere i individuelle variasjoner blant menneskene. En annen definisjon av resiliensbegrepet er Ann Masten sin som vektlegger at resiliens er med oss i hverdagen, hun hevder at «Resiliens er den kapasiteten i dynamiske systemer (familie, skole arbeidsplass o.l.) som bidrar til gode tilpasninger, selv om det er forstyrrelser som truer systemet i å fungere og utvikle seg» (Masten, 2014a, referert i Borge, 2018, s.21). En kort og enkel definisjon av begrepet kommer fra Borge som sier at «resiliens er god fungering tross risiko» (Borge, 2018).

Nå vet vi at flyktninger utsettes for mange påkjenninger med risiko. På bakgrunn av dette har man i Europa blitt i økende grad opptatt av resiliensforskning, og ønsker kunnskap om hvordan man kan arbeide med slike utfordringer. Man møter resiliensbegrepet ofte i store rammeprogram for forskning også internasjonalt. Det er også et økende antall land som tar inn flyktninger slik som Norge gjør. Kunnskaper om påkjenninger, risiko, mestring og resiliens er viktig og ønskelig i mange land. I hvilken grad sterk resiliens svekkes, vedvarer eller utvikler seg er avhengig av mottakene og omgivelsene. Resiliens handler om både mennesket og alle de sosiale systemene mennesket er en del av, og samspillet mellom dem (Borge, 2018).

Borge (2018) sier at resiliensteorien dekker mye, og man må derfor ta utgangspunkt i ett perspektiv av resiliensteorien når man studerer den. Resiliensteorien viser til beskyttelsesfaktorer i familien, kulturer, nabolag og individet. Teorien ønsker å forstå utviklingen på en styrkebasert måte istedenfor en problembasert måte. Jeg har valgt å se på resiliens med fokus på hvilke beskyttelsesfaktorer man kan finne i de unge flyktningers sosiale systemer. Jeg ønsker å avgrense resiliensbegrepet til å se på om det er noen beskyttelsesfaktorer som bidrar til integrering i Alta. Jeg syntes at resiliensbegrepet er viktig å se på når jeg studerer unge flyktningers opplevelser av å bli integrert i Alta. Dette med tanke på den risikoen de er utsatt for, og som kan påvirke deres tilpasning i et nytt samfunn. Alta kommune kan også ha tiltak som bidrar til resiliens, slike beskyttelsesfaktorer kan være viktige for de unge flyktingene i kommunen.

På 1800- og 1900-tallet emigrerte mange nordmenn til Amerika. På bakgrunn av dette sammenlignet den norske psykiateren Ørnulv Ødegård (1932) psykiske forstyrrelser blant

lokal befolkningen i det nye landet, i hjemlandet og immigrantene. På denne måten kunne han se om de nordmennene som emigrerte fikk psykiske forstyrrelser på grunn av de forholdene de dro fra eller kom til. Det viste seg at de norske immigrantenes situasjon ga de mentale helseproblemer. De var mer psykiske syke enn lokalbefolkningen i det nye landet og de som ble værende i hjemlandet. Noen av risikofaktorene de var utsatt for var dårlige boforhold, overgrep, svindel, diskriminering og depresjon. Til tross for mange risikofaktorer og flere psykiske helse utfordringer, var det mange beskyttelsesfaktorer som bidro til resiliens blant de norske immigrantene. Beskyttelsesfaktorene var at de var unge og optimistiske, et bedre skoletilbud, en motivasjon for å snakke det nye språket, lese og regne, de holdt seg orientert, de var offensive, de fikk ros, respekt og følte på etnisk stolthet. Det viser seg at selv denne studien som var gjort for 100 år siden er relevant i dag. Norge tar imot flyktninger som har håp om et bedre liv, slik norske immigranter hadde da de dro til Amerika (Borge, 2018). Dette viser at beskyttelsesfaktorer kan bidra til resiliens for unge flyktninger i Alta kommune også.

Borge (2018) viser til en figur som ser på sammenhengen mellom lav/høy risiko og god/dårlig fungering. Figuren viser at hvis en lever med lav risiko og viser god fungering er man tilpasset, mens hvis en har dårlig fungering er sårbar. Lever en med høy risiko og fungerer dårlig er man mistilpasset, mens om en har god fungering får vi resiliens. De fire kategoriene en får er dermed tilpasset, sårbar, mistilpasset og resiliens. De i tilpasset kategorien lever i omgivelser med lav risiko og er åpen for fremmede faktorer og et stimulerende miljø, de er godt tilpasset. De i kategorien sårbar lever også i omgivelser med lav risiko, men er ikke mottakelige for styrkende faktorer og blir sårbare for å utvikle problemer. Den tredje kategorien mistilpasset er mennesker som lever i høy risiko, trenger mye hjelp og blir problematisk mistilpasset. De i denne kategorien er ikke mottakelige for beskyttelsesfaktorer og viser ikke resiliens. Den siste kategorien resiliens er de menneskene som også lever i høy risiko, men er mottakelige og åpne for beskyttelsesfaktorer. Disse menneskene viser god fungering og resiliens. De fire kategoriene kan hjelpe oss å se sammenhengen mellom risiko og fungering. Unge flyktninger har vært utsatt for høy risiko, og vi kan dermed se om de havner under kategorien mistilpasset eller resiliens. Med dette kan vi forstå om det er mangel på beskyttelsesfaktorer/tiltak eller om individet ikke er mottakelig for beskyttelsestiltaket.

Beskyttelsestiltak som kan bidra til resiliens blant unge flyktninger kan være mange. Borge (2018) hevder at den Norske skolen er et resiliensfremmende tiltak for enslige mindreårige flyktninger og unge flyktninger. Å ha utdanning i Norge er en av de viktigste forutsetningene for å tilpasse seg livet i Norge, da det er nøkkelen til jobb. Videre mener Borge at det å få et

kontaktnett og bygge vennskap er viktig for unge flyktnings resiliensprosess. Det å være sammen med noen kan ha stor betydning. Når unge flyktnings er sammen med andre, får de tilgang til å se og lære kulturspesifikke modeller som er i Norge. De vil da lære seg hvordan vi gjør det her i Norge, og kunne tilpasse seg kulturen. Samtidig vil det å kunne være sammen med noen, bidra positivt til de unge flyktnings hverdag. Når hverdagsproblemene reduseres, minsker de deprimerende tankene som unge flyktnings kan ha. Lærere, medelever, fotballaget og kamerater er eksempler på mennesker som kan bidra til resiliens og integrering for unge flyktnings (Borge, 2018). Unge flyktnings skolegang og nettverk kan ses på som beskyttelsesfaktorer og resiliens fremkallende. En annen viktig faktor som bidrar til resiliens, er språk. Det er viktig for unge flyktnings å lære seg språket, da det bidrar til sosialt samhold, tillit og vennskap. Det å tørre å snakke selv om det ikke alltid går så bra, ikke gi opp selv om dem ikke blir forstått og aktivt jobbe med ordforrådet sitt er en viktig mestringsstrategi og bidrar til språkmestring. Samtidig viser det seg at motivasjon for å lære seg språket kan være lav om en har traumer, spesielt voldelige opplevelser ga liten motivasjon (Borge, 2018). Resiliens skapes gjennom beskyttelsestiltak, og unge flyktnings trenger først å få bearbeidet sine traumatiske opplevelser før andre tiltak kan iverksettes. Skole, sosialt nettverk og språk er viktige beskyttelsesfaktorer og tiltak innenfor unges hverdag er viktig for å skape resiliens. Resiliens bidrar til at unge flyktnings tilpasser seg til tross for de traumatiske opplevelsene de har med seg, og kan bidra positivt til deres integrering.

4 Metode

I denne oppgaven har jeg undersøkt hvilke opplevelser unge flyktninger i Alta har av å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta. Jeg har intervjuet fire unge flyktninger i alderen 20-25 år, der alle har ankommet Norge som mindreårige flyktninger. Oppgaven er begrenset til den informasjon og innsikt jeg har fått fra fire unge flyktninger. Det betyr at innsikt og konklusjoner fra oppgaven ikke kan generaliseres med alle unge flyktninger i Norge. Likevel gir oppgaven min innsikt i unge flyktnings integreringsprosess, som kan være nyttig i lignende situasjoner i Norge, og kanskje til og med i andre byer i Skandinavia. I dette kapitlet skal jeg redegjøre for hvordan jeg har gått frem for å besvare min problemstilling «Hvordan opplever unge flyktninger å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta», hvilke metode valg jeg har tatt og hvilke etiske hensyn jeg har måtte tatt stilling til.

Ordet metode sin opprinnelige betydning er «veien til målet». Hvilken vei en velger for å besvare sitt forskningsspørsmål avhenger av formålet med undersøkelsen og temaet for undersøkelsen (Kvale et al., 2015). Vi skiller mellom to ulike metoder for å besvare et forskningsspørsmål, det er kvalitative og kvantitative metoder. Thagaard (2013) hevder at kvalitative metoder vektlegger betydning og går i dybden, mens kvantitative metoder ønsker utbredelse og antall. Jeg har valgt å bruke en kvalitativ metode for å besvare mitt forskningsspørsmål «Hvordan opplever unge flyktninger at de blir integrert i lokalsamfunnet i Alta?».

Kvalitativ metode er kjent for at forsker har nær kontakt med de som studeres, slik som intervju og deltakende observasjon. Kvalitative tilnæringer ønsker å forstå sosiale fenomen. Utfordringen i kvalitativ forskning er knyttet til hvordan man fortolker og analyserer de sosiale fenomenene. Det er viktig å tydeliggjøre forskningens prosess fram til resultatene (Thagaard, 2013).

4.1 Fenomenologi og hermeneutikk

Jeg har valgt en fenomenologisk tilnærming i min studie. Kvale et al., hevder at fenomenologien «peker på en interesse for å forstå sosiale fenomener ut fra aktørenes egne perspektiver og beskrive verden slik den oppleves av informantene, ut fra den forståelse at den virkelige virkeligheten er den mennesker oppfatter» (Kvale et al., 2015). Jeg ønsker å

forstå unge flyktningers integrering i Alta ut fra unge flyktningers egne opplevelser. Jeg vil ta utgangspunkt i et førstepersonsperspektiv som er vanlig i fenomenologisk forskning ved å undersøke hvordan verden oppfattes og erfares av unge flyktninger i Alta (Thornquist, 2018).

Hermeneutikk handler om forståelse og fortolkning. Et poeng i hermeneutikken er at vi alltid har en forutforståelse og må erkjenne at vi aldri er forutsetningsløse (Thornquist, 2018). Et kjent uttrykk i hermeneutikken er den hermeneutiske sirkel. Thornquist beskriver den hermeneutiske sirkel slik:

Den hermeneutiske sirkel er en beskrivelse av en dynamisk erkjennelsesprosess som pendler mellom del og helhet i forsøket på å forstå begge deler best mulig. Hver gang vi forstår en del av virkeligheten, påvirker det vår oppfatning av helheten. Den nye helhetsforståelsen setter delen, eller delene, i et nytt lys, og kan gi en ny forståelse av enkeltdelene, som igjen påvirker helhetsforståelsen, osv. (Thornquist, 2018).

I denne masteroppgaven har jeg vært bevisst på at jeg har en forutforståelse før jeg begynte samlingen av data. Mens jeg samler data i min forskning, gjennom intervju og teori har min hermeneutiske sirkel få mange sirkelbevegelser siden jeg fyller på min helhetsforståelse. Jeg har fått en fordypning av min forståelse, samtidig som jeg har nye måter å forstå på som vil gi meg dypere innsikt i min forskning. Jeg anonymiserte de unge flyktningene allerede i transkriberingen.

4.2 Forskningsdesign

Thagaard (2013) hevder at når en ønsker seg informasjon om synspunkter, personers opplevelser og selvforståelse er intervjuundersøkelse godt egnet. Ved denne metoden kan intervjupersonene fortelle om sine erfaringer og opplevelser. I intervjuundersøkelser etableres det en direkte kontakt med intervjupersonene, som gir en nærhet og sensitivitet i møtet mellom forsker og intervjupersonene. Jeg har valgt å benytte meg av intervju i min undersøkelse. Ved å endre problemstillingen min, kunne jeg valgt en kvantitativ metode. En kvantitativ metode kunne gitt meg et bilde av hvor godt integrert unge flyktninger er i Alta, og fått en utbredelse av hva som er viktig i lokalsamfunnet for unge flyktninger i Alta. Siden jeg ønsker å gå i dybden og forstå de erfaringene, refleksjonene og opplevelsene unge

flyktninger har av å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta har jeg valgt en kvalitativ metode med intervju.

Kvale beskriver formålet med det kvalitative forskningsintervjuet slik: «Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra hans eller hennes eget perspektiv. Forskningsintervjuets struktur er lik den dagligdagse samtalen, men som et profesjonelt intervju involverer det også en bestemt metode og spørreteknikk» (Kvale et al., 2015). Jeg ønsket en god samtale med mine intervjupersoner, men har samtidig valgt noen strukturer. Jeg utformet noen spørsmål i forkant og benyttet meg av lydopptaket i forbindelse med intervjuene.

4.2.1 Strategisk utvalg av intervjupersoner

Kvale et al. (2015) mener at det er viktig å planlegge intervjuundersøkelsen. Planleggingen gikk ut på å velge et strategisk utvalg av intervjupersoner, utforme en intervjuguide og et samtykkeskjema, kontakte intervjupersonene og avtale tidspunkt for intervjuet.

Thagaard (2013) sier at et strategisk utvalg av intervjupersoner er intervjupersoner som har kvalifikasjoner eller egenskaper som er strategiske i forhold til teoretiske perspektiver og problemstillingen til undersøkelsen. Jeg har intervjuet fire unge flyktninger i alderen 20-25 år. De alle har sine egne opplevelser, erfaringer og refleksjoner om hvordan det er å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta. Jeg har benyttet meg av snøballmetoden for å innhente intervjupersoner. Snøballmetoden går ut på at man først etablerer kontakt med noen personer som har de kvalifikasjonene som er relevante for problemstillingen. Deretter spør man disse personene om de kjenner noen som har de samme kvalifikasjonene og kan gi forskeren deres navn. Snøballen vil dermed rulle og bli større, altså man får flere intervjupersoner (Thagaard, 2013). Ved en tilfeldighet møtte jeg på en ung flyktning som jeg etablerte kontakt med og endte opp med å spørre om han ønsket å delta i min undersøkelse. Det samme skjedde med den andre intervjupersonen min, denne intervjupersonen ble en bekjent av meg og jeg stilte henne spørsmål om å delta etter at vi hadde møttes noen gang og vi ble bekjente. Når jeg hadde etablert kontakt med de to intervjupersonene, spurte jeg om de kjente noen som hadde like kvalifikasjoner. Jeg ba de om å først snakke med de menneskene de tenkte kunne være relevante for forskningen, og fikk deres samtykke før de ga meg deres navn og kontaktinformasjon. Snøballmetoden er kritisert for at utvalget kan bli bestående av mennesker i samme nettverk og miljø. Andrews & Vassend (ibid.: 160-162) hevder at det er en etisk utfordring med denne metoden, da intervjupersonene gir navnet til noen som ikke har

gitt sitt informerte samtykke (Thagaard, 2013). For å unngå disse utfordringene har jeg valgt å etablere kontakt med to intervjupersoner fra ulike nettverk og miljø, slik at ikke alle intervjupersonene er fra samme nettverk og miljø. Jeg avtalte med intervjupersonene at de først måtte skaffe et samtykke fra de som menneskene de mente var relevante for denne problemstillingen, før de ga meg deres navn og kontaktinformasjon. Dermed har alle mine intervjupersoner samtykket til å delta i denne undersøkelsen uten å bli utlevert av noen andre. De er også fra to ulike nettverk og miljø, der to er fra samme nettverk og de to andre er fra et annet nettverk. Et annet bevisst valg jeg tok når jeg etablerte kontakt med to unge flyktninger fra ulike nettverk, var at den ene var jente og den andre var gutt. Jeg ønsket å se om de hadde ulike opplevelser av å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta. Bakgrunn for valget var om de hadde ulike fremgangsmåter for å selv bli integrert, og om de hadde ulike instanser, aktiviteter og sosiale arenaer i lokalsamfunnet som var viktige for deres integreringsprosess. Jeg hadde i utgangspunktet fem intervjupersoner. To jenter og tre gutter, men den ene jenta ble syk og kunne derfor ikke stille til intervju.

Det kunne ha vært lærerikt for meg å intervju flere unge flyktninger i samme situasjon, det kunne gitt meg en større forståelse og et større bilde av integreringen av unge flyktninger i Alta. Jeg har måtte begrense antall intervjupersoner på grunn av lite tid til å gjennomføre mange intervjuer og koronasituasjon vi var i. For å kunne overholde de nasjonale anbefalingene med tanke på koronasituasjonen, har jeg måtte begrense antall intervjupersoner. De nasjonale anbefalingene for å håndtere koronasituasjon går blant annet ut på å ha minst mulig kontakt med mennesker. Jeg har også måtte vært realistisk i forhold til tid når det kom til valg av intervjupersoner. Kvale et al. (2015) hevder at det kan være en fordel å ha et mindre antall intervjupersoner. Dette kan gi mer tid til å forberede og analysere intervjuene, jeg vil dermed kunne gå mer i dybden i undersøkelsen. Jeg er fornøyd med antallet intervjupersoner, da jeg fikk tid både før, under og etter intervjuene til å gå i dybden og reflektere over den empirien jeg satt igjen med.

4.2.2 Planlegging og gjennomføring av intervju

Det er ulike måter og utforme et forskningsintervju på. Vi skiller mellom en lite strukturert tilnærming, en relativt strukturert tilnærming og en delvis strukturert tilnærming. Når forsker og intervjuperson samtaler ut fra noen bestemte temaer, der intervjuperson kan komme med

nye temaer underveis i samtalen kalles for en lite strukturert tilnærming. Denne typen intervju med en åpen samtale, kan være relevant i begynnelsen av en undersøkelse. Et slikt intervju kan bidra til mer kunnskap om relevante temaer og spørsmål for forskeren. En relativt strukturert tilnærming kjennetegnes ved at spørsmålene og rekkefølgen på de er bestemt på forhånd. Fordelen ved denne tilnærmingen er at svarene kan sammenlignes, da alle intervjupersonene har svar på de samme spørsmålene. Den mest brukte tilnærmingen er en delvis strukturert tilnærming, her er det laget en delvis strukturert intervjuguide.

Intervjuguiden inneholder de temaene forskeren ønsker å spørre om, men rekkefølgen av temaene tilpasses intervjupersonens fortelling. I denne tilnærmingen er det viktig at intervjupersonen selv kan komme med temaer de ønsker å snakke om. Intervjuet er en samtale mellom forsker og intervjuperson, som styres av de temaene forskeren har planlagt på forhånd (Thagaard, 2013). Jeg har benyttet meg av en delvis strukturert tilnærming. Jeg har utformet en intervjuguide (vedlegg 1) med noen spørsmål jeg ønsker å få informasjon om, samtidig som rekkefølgen på spørsmålene kommer i løpet av samtalen tilpasset intervjupersons fortellinger.

Intervjuguiden er utformet med spørsmål, som hjelp til meg slik at jeg får stilt de spørsmålene jeg ønsker. Intervjupersonene fikk intervjuguiden på forhånd av intervjuet, slik at de kunne forberede seg og reflektere over det de ønsket å gi av informasjon til meg. Silverman (2011:44) hevder at det er viktig å stille åpne spørsmål når intervjuet skal gi informasjon om personens erfaringer (Thagaard, 2013). Motsetningen til åpne spørsmål er ledende spørsmål. Når forskeren stiller ledende spørsmål, bidrar det til at intervjupersonen ledes til å si seg enig eller uenig med forskeren. Disse spørsmålene skaper en forventning til hvordan intervjupersonene svarer og retningen av intervjuet er laget av forskeren (Ryen 2002:108, (Thagaard, 2013) Jeg har dermed prøvd å unngå ledende spørsmål i min intervjuguide, og utformet åpne spørsmål slik at jeg kan få informasjon om intervjupersonenes opplevelser og erfaringer. Jeg utformet et samtykkeskjema med informasjon om prosjektet mitt i henhold til retningslinjene gitt av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) (NESH, 2021).

Jeg har benyttet meg av en lydopptaker under intervjuene. Jeg valgte å ta opp intervjuene på lydbånd for å få med all informasjon som ble gitt under intervjuene. En annen grunn for at jeg valgte opptaker var for å kunne være til stede under intervjuene istedenfor å være opptatt med å notere. Jeg ønsket en fin atmosfære der jeg hadde mulighet til å være aktiv lytter og vise interesse for intervjupersonens fortellinger. Dette er i samsvar med Thagaard (2013) da hun

sier at fordelene med å benytte seg av en opptaker er at alt som sies blir bevart, og forskeren kan konsentrere seg om intervjupersonen og deres reaksjoner. Hun forteller videre at det også er en fordel når man skal presentere resultatene i form av sitat, da har man intervjupersonens utsagn ordrett på lydfilen. En ulempe med å bruke opptaker, er at hvis den slutter å fungere, kan man miste store deler av opptaket av intervjuet. En fordel med å notere under intervjuet er at intervjupersonene får tid til å tenke på om de har mer å fortelle mens forskeren noterer, og det skaper naturlige pauser under intervjuet. På bakgrunn av dette så sjekket jeg at opptakeren fungerte og hadde full strøm før intervjuene. Jeg ordnet med kaffe og noen kjeks under intervjuene slik at intervjuet fikk noen naturlige små pauser.

Intervjuenes sted ble jeg og hver enkelt intervjuperson enige om sammen. Jeg spurte de om hvor de ønsket å møtes, hos dem, hos meg eller om jeg skulle finne et møterom. Tre av de ønsket å komme hjem til meg, mens en intervjuperson ønsket at jeg skulle komme hjem til h*n. Hvor lang tid intervjuene tok varierte fra intervju til intervju. Det lengste varte i 1 time og 40 minutter, mens det korteste varte i 45 minutter. Det gikk naturlig for seg, noen ønsket å snakke mer enn andre, og klokken hadde ikke noe å si for meg eller intervjupersonene, da vi hadde god tid.

4.2.3 Transkribering

Å transkribere er når man skriver ut intervjuet, etter å ha tatt lydopptak, så skriver man intervjuet ned ord for ord. Dette gir en mulighet for å gjenoppleve intervjuet. Et transkribert intervju er ord fra intervjuet, men det mangler tonefall, mimikken i ansiktet og kroppsspråk. Dette betyr at vi mister noe når vi transkriberer, det er derfor viktig å notere for seg selv viktige detaljer i intervjuet som ikke er i opptaket (Dalland, 2012). Jeg valgte å transkribere intervjuene selv. Det var tidkrevende, men lærerikt. Jeg hørte gjennom lydopptakene mange ganger under transkriberingen. Jeg fikk gjenoppleve intervjuet, og fikk en god oversikt over intervjumaterialet. Når jeg transkriberte begynte jeg å danne meg flere meninger om analysen, og hva jeg ønsket å trekke fram av funnene i intervjuene. Kvale et al. (2015) sier at de som utfører transkriberingen selv, lærer mye om egen intervjustil og de vil huske de emosjonelle og sosiale aspektene i intervjusituasjon. Jeg husket de emosjonelle og sosiale aspektene i intervjusituasjon når jeg transkriberte. Dette var med på hvordan jeg tolket ordene og setningene i min transkripsjon.

4.3 Analyse av funnene

Jeg gjorde meg tanker om analysen av funnene allerede under intervjuene. Under og etter intervjuene var det tydelige temaer som var viktige for intervjupersonene. Jeg så likheter, sammenhenger og mønstre mellom intervjupersonenes fokus på integrering, og dannet meg tanker for hvilke funn jeg skulle vektlegge i denne oppgaven. Jeg hadde dannet meg noen tanker om teoretisk forankring før selve intervjuene, som var med på å sette føringer for min forståelse av funnene i intervjuene. Gjennom å høre intervjuene og transkribere de, fortsatte min tolkning av hva de unge flyktingene ønsket at jeg skulle vektlegge videre i oppgaven. Thagaard (2013) hevder at det er viktig å få et nært forhold til dataen tidlig, og oppfordrer til å lese gjennom intervjuene grundig før man starter å kategorisere data. En nær kontakt med dataen kan gi grunnlag for å kunne forstå sammenhenger og se ulike mønstre. Jeg følte at jeg fikk nær kontakt med dataen gjennom å høre igjennom intervjuer flere ganger og transkribere de selv. Videre merket jeg sitater jeg mente var viktige for å besvare problemstillingen min og andre viktige poenger som dukket opp. Underveis når jeg merket sitater, så jeg mønstre og sammenhenger som jeg videre kategoriserte i temaer. Jeg skrev et kort sammendrag av intervjuene under de kategoriene/temaene jeg hadde dannet. Dette er i samsvar med Thagaard (2013) som sier at vi gjennom å kategorisere temaene danner vi store datamengder til oversiktlig tekst. Oversikten gir forskeren muligheten til å lettere se mønstre og sentrale temaer. Videre sier hun at en slik kategorisering kan også gi en begrensning ved at en del av dataen fremheves, samtidig blir andre perspektiver stengt ute. Det perspektivet jeg har valgt er dannet av mine tolkninger av hva intervjupersonene selv ga uttrykk for var viktige og de teoretiske perspektivene jeg hadde valgt for oppgaven. I kapittel 5 viser jeg funnene fra intervjuene drøftet med det teoretiske grunnlaget for å besvare min problemstilling.

4.4 Validitet og reliabilitet

Validiteten og reliabiliteten handler om oppgavens gyldighet og pålitelighet. Jeg viser reliabiliteten i denne oppgaven, når jeg i dette kapittelet viser til detaljer i min studie. Jeg redegjør for de valg jeg har tatt, bakgrunn for mine valg og framgangsmåte. Jeg har også vist det teoretiske grunnlaget som jeg har tatt utgangspunkt i for å forstå dataen jeg har samlet gjennom intervjuene. Det teoretiske ståstedet og min forutforståelse har bidratt til hvordan jeg har forstått og presentert data gjennom min analyse. Denne måten å vise reliabilitet på samsvarer med Thagaard (2013) som henviser til Seale som hevder at forskeren bør rapportere framgangsmåten en benytter ved innsamling av data og analysen av den. Silverman er enig, når han mener at reliabiliteten styrkes ved å gjøre forskningsprosessen og teoretisk

ståsted gjennomskiktig. Videre sier Thagaard (2013) at man ikke kan få samme svar om en annen forsker eller samme forsker gjør studien på nytt. Resultatene kan endres etter dagsform til intervjupersonene og forskeren og relasjonen forskeren har til intervjupersonene. Når intervjupersoner forteller, presenterer de fortellingene sine slik de ønsker at intervjueren skal oppfatte de. De sender da et budskap til forskeren om hvordan de ønsker å presentere seg selv (Thagaard, 2013). I analysen viser jeg hva de unge flyktingene forteller at de vektlegger i en integreringsprosess, jeg er oppmerksom på at de forteller det de ønsker at jeg som forsker skal vite.

Når spørsmålet om undersøkelsens resultater viser til den virkeligheten vi har studert, vurderes validiteten av studien. Ved å vise grunnlaget for tolkningene av datamaterialet, og redegjøre for konklusjoner i analysen viser man validitet. For å styrke validiteten bør forskeren gå gjennom analyseprosessen med kritisk blikk. En kan også få en kollega til å kritisk gjennomgå analysen for å sjekke om tolkningene er begrunnet (Thagaard, 2013). Jeg har lest gjennom min analyse flere ganger, for å oppdage ubegrunnede konklusjoner og tolkninger. Jeg har også benyttet meg av min veileder, og fått henne til å se over for å styrke validiteten av oppgaven.

4.5 Etske hensyn

Gjennom denne masteroppgaven har jeg måtte tatt flere etiske hensyn. Forskningsetikken skal bidra til god, forsvarlig og fri forskning, som sikrer god vitenskapelig praksis. Alle som utfører forskning har et ansvar for å ivareta forskningsetikken, også studenter som meg (NESH, 2021).

Jeg har utformet et samtykkeskjema (vedlegg 2). Jeg benyttet NSD sin mal for samtykkeskjema. Samtykkeskjemaet inneholdt informasjon om forskningsprosjektet, spørsmål om å delta, hva det innebar for intervjupersonene å delta, informasjon om frivillighet, personvern og rettigheter. Dette er i samsvar med NESH (2021) som hevder hovedregelen sier at forskere skal innhente et forskningsetisk samtykke til deltakelse. Samtykket skal være informert, utvetydelig, frivillig og bør være dokumentert. Det skal innhentes samtykke selv om deltakerne blir anonymisert i forskningen. For å sikre at intervjupersonene forsto at de kunne trekke sitt samtykke når som helst, snakket vi om dette når vi møttes for intervju. Jeg gikk også gjennom informasjon i samtykkeskjema og spurte om de hadde noen spørsmål.

Jeg har behandlet personopplysningene til intervjupersonene, derfor har jeg sendt inn meldeskjema til NSD (Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste), som nå er en del av SIKT. Ifølge Thagaard (2013) må alle forskningsprosjekt som behandler personvernopplysninger meldes inn til NSD. Videre sier hun at forskeren må benytte NSD sitt skjema for å søke om tillatelse for å behandle personopplysninger. NSD vurderer hvert enkelt prosjekt i forhold til forskningsetiske retningslinjer. Jeg fikk tillatelse til å behandle personopplysninger hos NSD, se vurderingen i vedlegg 3.

Konfidensialitet innebærer når den private dataen som identifiserer intervjupersonene anonymiseres. Anonymiseringen skal bidra til å beskytte intervjupersonene (Kvale et al., 2015). Jeg har valgt å anonymisere intervjupersonene. Jeg informerte også intervjupersonene om at de ikke kunne nevne navn på andre som familiemedlemmer, naboer, venner og lignende under intervjuet. Jeg skrev dette inn i intervjuguiden for å minne meg selv på å snakke om det før hvert intervju. Dette for å sikre at intervjupersonenes bekjente, familie, naboer ikke får utlevert sine personopplysninger uten å ha samtykket til det. Ifølge Kvale et al. (2015) er ulempen med anonymisering at det gir forskeren mulighet til å tolke intervjupersonenes utsagn uten å bli motsagt. Jeg har vært bevisst at jeg har makt til å tolke utsagnene og har prøvd å gjengi sitater fra intervjupersonene slik at de samsvarer med den konteksten de var gitt.

Et annet etisk hensyn jeg har måtte tatt hensyn til var språk. Intervjupersonene var unge flyktninger og norsk var dermed ikke deres morsmål. For å sikre at jeg fikk rett informasjon fra intervjupersonene tilbydde jeg de tolk. Ingen ønsket tolk. For å sikre at jeg forsto intervjupersonene riktig, stilte jeg mange oppfølgingsspørsmål under intervjuet, som *så det du mener er?*, *forstår jeg riktig når du sier?*, og gjentok det de sa.

5 Analyse

I dette kapitlet skal jeg presentere funnene som kom fram i de fire intervjuene jeg har hatt. Jeg vil dele opp kapitlet etter funn, der jeg analyserer funnene og belyser de med teoretiske perspektiver. Informasjon fra intervjuene har gitt meg fire hovedfunn. I analysen vil jeg benytte fiktive navn på intervjupersonene. Intervjupersonene presenteres som Maria, Silas, David og Georg.

Funn 1: Det framkom at intervjupersonene syntes at det norske språk og kunnskaper om samfunnet var viktige for deres integreringsprosess. Språk og kunnskaper om samfunnet forteller noe om intervjupersonenes integreringskapasitet.

Funn 2: Intervjupersonene var veldig opptatt av den økonomiske integreringen, som omhandler å ta utdanning, være i arbeid og forsørge seg selv.

Funn 3: Sosial integrering viser seg å være viktig for intervjupersonene. De forteller om viktigheten av menneskene rundt seg, både mennesker fra lokalsamfunnet, mennesker med utlendingsbakgrunn og mennesker fra hjemlandet sitt.

Funn 4: Intervjupersonene evnet å balansere aspekter fra det nye samfunnet med aspekter fra det opprinnelige. Dette ses når de tilpasser seg det nye samfunnet samtidig som de ivaretar deres kultur og identitet.

Funn 5: Intervjupersonene er mottakelige for beskyttelsesfaktorer som bidrar til resiliens. Resiliens er en faktor som bidrar til at intervjupersonene integreres.

5.1 Intervjupersonenes integreringskapasitet

Integreringskapasitet handler om innvandrernes kapasitet til å bli integrert i det nye samfunnet. Når man har språkkunnskaper og andre generelle kunnskaper om det nye samfunnet, har man kapasitet til å bli integrert. Gjennom min undersøkelse viste det seg at intervjupersonene var bevisst på at språkkunnskaper og kunnskaper om samfunnet var viktig for deres integreringsprosess. Selv om de var bevisst dette, viste det seg at det tok tid før de tilegnet seg språkkunnskaper og kunnskaper om det nye samfunnet. Dette kan vi se når flyktningtjenesten i Alta ga de unge flyktingene mulighet til å delta på fritidsaktiviteter

sammen med norske ungdommer. Flyktningstjenesten i Alta har fokus på fritidsaktiviteter, og er flinke til å tilby ulike aktiviteter til flyktningene som bodde hos dem. Flyktningene får mulighet til å delta på fritidsaktiviteter helt fra starten av deres opphold hos flyktningstjenesten. Dette beskriver Silas når han forteller:

«Jeg kom hit å de(flyktningstjenesten) spurte hva har du lyst å gjøre på fritiden din? De var veldig hyggelig. De prøver å integrere deg, de tar deg med på tur, gå på ski, fotball. Når de spurte hva jeg ville gjøre, så sa jeg bare fotball, jeg ønsker å spille for fotball. Så ordnet de det.» (Silas).

Silas var den ene av intervjupersonene som enda holder på med organisert fritidsaktivitet. Det var flere av intervjupersonene som kunne fortelle at flyktningstjenesten spurte hva de ønsket å bruke fritiden sin på, og tilrettela etter deres ønsker. Maria deltok en stund på volleyball, mens både Silas og David begynte å spille for et fotballag. I begynnelsen kunne de alle tre fortelle at det var vanskelig å delta på fritidsaktiviteter sammen med norske på grunn av språket.

David forklarte det slik:

«Jeg begynte å spille fotball, og de snakket ikke med meg de på laget. Jeg ble sittende alene og var mye alene da jeg var sjenert» (David, 2021).

David opplever å bli sosialt utestengt av de andre på fotballaget hans. Maria forteller om det samme når hun startet på volleyball. Hun forteller om sin opplevelse slik:

«Når jeg begynte å spille volleyball, ville jeg bli venner med dem. Jeg hadde dårlig språk. De jeg spilte med brydde seg ikke om å bli kjent med meg». (Maria)

Felles for både Maria og David, var at de opplevde å bli utestengt når de deltok på fritidsaktiviteter. De startet med disse aktivitetene raskt etter at de ankom Alta, og felles for de begge var at de hadde lite språkkunnskaper og kunnskaper om Alta. Begge fortalte at de sluttet med fritidsaktiviteter på grunn av utfordringene med språket. Silas spiller fotball den dag i dag, men det er ikke sammen med det fotballaget han begynte på når han ankom Alta. Det fotballaget han spilte for mens han bodde hos flyktningstjenesten sluttet han på, av samme grunn som Maria og David, lite kunnskaper om språk og lokalbefolkningen.

IMDI (2019) hevder at mennesker som skal integreres må ha integreringskapasitet. Videre sier IMDI at man har integreringskapasitet når man har norskkunnskaper og utdanning. Det betyr derfor at de unge flyktningene ikke hadde integreringskapasitet i den perioden de startet

med fritidsaktiviteter. De hadde lite kunnskaper om både språk, det norske samfunn og lokalbefolkningen i Alta. I tillegg hadde de unge flyktingene flere utfordringer når de ankom Alta, som kunne påvirke deres integreringskapasitet. Borchgrevink (2019) hevder at mindreårige flyktinger står ovenfor en del utfordringer når de ankommer landet. Landet er fremmed, det er nye vaner, verdier, normer og et nytt språk. De unge flyktingens bakgrunn består av flukt og adskillelse fra alt det kjente og deres familie. Mange opplever traumer og stress, som kan føre til konsentrasjonsvansker. De får tilbud gjennom voksenopplæringen, som kan føre til at de ikke møter jevnaldrende norske elever. De kan føle seg annerledes, og ha utfordringer med å bli akseptert og integrert. Disse utfordringene som mindreårige flyktinger kan oppleve, kan ha en innvirkning på deres integreringskapasitet.

Jeg har til nå sett på de unge flyktingenes integreringskapasitet ved å se sammenhengen mellom de unge flyktingenes tidlige start med fritidsaktiviteter, lite kunnskaper om språk og lokalsamfunnet, som resulterte i at de sluttet med fritidsaktiviteter. Når de unge flyktingene hadde bodd i Alta over en lengre periode hadde de tilegnet seg både språkkunnskaper og kunnskaper om lokalsamfunnet. Dette i henhold til Alta kommunes tjenester som gir innvandrere språkopplæring og informasjon om samfunnet (Alta kommune). Alta kommunes integreringsplan viser også at avdeling for voksenopplæring ønsker å utvikle kompetansen til hver deltaker. De gir blant annet veiledning og informasjon om økonomistyring, bokompetanse, har fokus på oppmøte på norskopplæring og språkpraksisplasser (Alta kommune, 2021). Maria forteller om dette slik:

«De var veldig flinke å gi muligheter, for eksempel språkpraksis for å lære norsk. Vi hadde også hver måned at vi skulle bowle, og vi gikk på ski osv. Vi skulle kjenne den norske kultur, så vi var på telttur, topptur.» (Maria, 2021).

Maria viser at Alta kommune ga de mulighet til å lære seg språket og kunnskap om Norge og lokalsamfunnet. Etter at de unge flyktingene hadde tilegnet seg disse kunnskapene, hadde de fått integreringskapasitet og deres integreringsprosess var godt i gang. David viser hvordan han fikk kontakt med ungdommene fra det tidligere fotballaget sitt i senere tid, han sa:

«Jeg spilte med dem i 1-2 måneder. I ettertid når jeg hadde lært meg bedre norsk så ble jeg kjent med dem. Jeg møtte de senere og da sa de «Det var du som spilte fotball med oss», så i ettertid er jeg blitt kjent med dem» (David, 2021).

Med dette viser det seg at når David hadde integreringskapasitet, ble han kjent med ungdommer fra Alta. Det var også de samme ungdommene han ikke ble kjent med tidligere da hans kapasitet gjorde det utfordrende. Silas forteller om sin situasjon som har mange likhetstrekk med David sin. Han forteller hvorfor han sluttet å spille på det fotballaget han startet på slik:

«Jeg begynte på et fotballag, der trivdes jeg ikke. Jeg var ny, og kjente ingen, jeg kunne ikke snakke med dem da jeg ikke kunne språket. De var hyggelig på banen, de sa når jeg gjorde noe bra. I garderoben snakket de ikke med meg, da var jeg alene. Jeg kunne ikke snakke med dem, de ville ikke forstått det jeg sa. Så det var dumt, så jeg sluttet der». (Silas)

Silas forteller det samme som både David og Maria. De sluttet med fritidsaktivitet på bakgrunn av deres manglende språkkompetanse. De hadde ikke språk eller kunnskap om det nye samfunnet slik at de kunne samhandle med dem. Ulikt fra Maria og David, så spiller Silas fotball den dag i dag. Han spiller med et annet fotballag nå. Han startet på dette fotballaget når han hadde bodd i Alta en stund, og fått integreringskapasitet gjennom bedre språk og kunnskaper om det nye samfunnet. Dette viser at språkkompetanse og kunnskaper om det norskesamfunn og lokalsamfunnet er viktig for at unge flyktninger skal ha kapasitet til å bli integrert, dette samsvarer med IMDI. Det viser seg også at det er utfordrende å starte integreringen med lokalbefolkningen før man har integreringskapasitet. De unge flyktningene hevder også at å lære seg språket var viktige for deres integrering. Når de unge flyktningene hadde integreringskapasitet, ble utdanning, jobb og forsørge seg selv viktig i deres integreringsprosess.

5.2 Økonomisk integrering

De unge flyktningene viste stor interesse for å ta utdanning, være i arbeid og forsørge seg selv. I Norge er det viktig at innbyggerne tar utdanning og skaffer seg en jobb, slik at de kan betale skatt og forsørge seg selv. Dette er verdier i velferdsstaten Norge. Når en innehar dette, kan vi si at mennesket er økonomisk integrert i landet. I min undersøkelse viste det seg at de unge flyktningene hadde slike verdier, og at idealet deres var å være selvforsørgende. En av grunnene til at de unge flyktningene hadde et ideal om å være selvforsørgende, kan ha sammenheng med deres bakgrunn som flyktning. Når de unge flyktningene var på flukt, var et av målene deres og ankomme et land der det var gode muligheter for å ta utdanning og

skaffe seg jobb. De tenkte på framtiden sin og var tydelige på at de ikke hadde noen å lene seg på økonomisk, og var avhengig av å klare å forsørge seg selv. Det viste seg gjennom intervjuene at intervjupersonene bruker mye av sin tid på jobb og skole. Samtlige av intervjupersonene forteller at de arbeider. Noen arbeider og går på skole samtidig, mens andre har to jobber samtidig. Intervjupersonene bruker mye tid på skole og arbeid, og dette kommer fram under flere av spørsmålene i intervjuene. Maria forteller at fritiden hennes går mest til jobb, og at hun har flere jobber. Georg beskrev jobbsituasjon sin slik: *«Jeg har vært en måned uten jobb siden jeg flyttet til Alta»*. (Georg). Videre forteller han at han alltid har hatt faste stillinger på ca. 70-80%, men alltid jobbet ekstra i tillegg. Dette er viktig i økonomisk integrering. IMDI (2019) sier at økonomisk integrering er en av de områdene som benyttes for å måle integrering. Fokuset i økonomisk integrering er selvforsørgelse, bosituasjon og tilknytning til arbeidslivet. De unge flyktningene er opptatt av dette punktet for deres integrering. Silas beskrev viktigheten av å ta utdanning slik:

«Da jeg kom til Norge sa de at skole er nøkkelen for livet, hvis du ikke går på skole så er det ikke noe fremtid. Hvis jeg slutter på skolen og bare jobber på dagligvarebutikken. Vi vet ikke hva som skjer i fremtiden, jeg har ikke fagbrev, så det er viktig for meg å ta skole og fagbrev og sikre meg selv i fremtiden» (Silas).

Her viser Silas at utdanningen skal sikre han i livet, og ser på det som en forsikring for uforutsette hendelser som kan oppstå i løpet av livet. Silas sikter til at det nå settes flere krav til utdanning for å få seg fast jobb i Norge. Silas fokus på at utdanningen er viktig er i samsvar med artikkel 13 i International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, der det står at alle har rett til utdanning. Utdanningen skal bidra til at det er mulig for alle å delta i et fritt samfunn (Raday, 2003). Denne rettigheten viser seg i arbeidet med integrering i Norge, da introduksjonsprogrammet blant annet skal gi flyktninger innsikt i norsk samfunnsliv, grunnleggende norsk og gjøre de i stand til utdanning eller arbeid. Hovedmålet er at innvandrere skal bli økonomisk selvstendige ved å styrke mulighetene for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet (Kunnskapsdepartementet, 2018). For at de unge flyktningene skulle få muligheten til deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, var de nødt til å ta norskkurs og grunnskole gjennom voksenopplæringen først. Gjennom intervjuene viste det seg at de unge flyktningene ikke var fornøyd med denne delen av integreringsprosessen, til tross for at de ønsket å lære seg norsk og ta utdanning. Når jeg spør David om hva Alta kommune kunne gjort annerledes for hans integreringsprosess forteller han:

«Eneste var at vi måtte gå på voksenopplæringen sammen med 40-50 åringer som aldri hadde gått på skole før. Vi kunne lese og skrive og hadde gått på skolen før, og det hadde ikke de.»(David).

I undersøkelsen framkom det at de som ikke hadde dokumentasjon på at de hadde gått på skole i hjemlandet sitt, måtte fullføre både norskkurs og voksenopplæring. Han hadde selv gått på skole til og med 10. klasse i sitt hjemland, men hadde det ikke dokumentert. Han måtte derfor bruke to år på grunnkurs før han kunne begynne på videregående skole. Silas forteller om sin opplevelse av å gå på norsk opplæringen slik:

«der var jeg ikke fornøyd. Det var ikke det at de ikke var snille, hyggelige eller hadde gode lærere, det hadde de. Men jeg brukte ca. 2 år på norskkurs. Det tok oss masse tid, istedenfor at vi bare går ett år på norsk kurs og to år på grunnskole. Jeg måtte gå to år på norskkurs og to år på grunnskole. Det tok 4 år. Det var bare med andre innvandrere. Vi kan ikke lære noe. Hvis vi bare gikk ett år på norskkurs og to år på grunnskole, så kom vi til videregående skole og da kunne jeg bli kjent med norske ungdommer, snakket norsk og det hadde vært nice.»
(Silas).

Med dette virket det som om de trivdes på norsk opplæringen, men at de følte at de brukte unødvendig mye tid der. De følte seg tilbakeholdt fra å begynne å bli kjent med norske ungdommer og lære seg språket. De andre på norsk opplæringen var også andre utlendinger, og det var vanskelig å snakke riktig norsk med dem. Tidsbruket hos voksenopplæringen var samtidig nødvendig, siden de trengte å lære seg språket før de kunne starte på norsk ungdomsskole eller videregående skole. Dette resulterte i at de unge flyktingene var noen år eldre enn de andre elevene når de startet på videregående skole. Samtlige av intervjupersonene var fornøyde med videregående skole, de trivdes og hadde venner på skolen. Gjennom undersøkelsen viste det seg at aldersforskjellen kunne ha en negativ innvirkning på relasjon til klassekameratene. Siden klassekameratene de fikk på skolen, ikke ble varige vennskap. En annen grunn til at vennskapene ikke ble varige, kunne være at de unge flyktingene var på en annen plass i livet enn de norske ungdommene. De unge flyktingene må være selvforsørgende, noe som innebærer å bo alene, arbeide og forsørge seg økonomisk. Norske ungdommer i Alta trenger ikke forsørge seg selv i den grad unge flyktinger, da de fleste bor hjemme hos foreldrene sine.

Bakgrunn for at voksenopplæringen i Alta bidro slik at de unge flyktingene måtte benytte mye tid der, kan ha med de erfaringene de har. Gjennom integreringsplan i Alta viser det seg at voksenopplæringen ser at et stort antall av flyktingene som ankommer Alta har svært liten skolebakgrunn, og trenger dermed grunnskoleopplæring i tillegg til norskopplæringen. Videre sier planen at det finnes fem nivåer som beskriver språkferdighetene, og skolen gir tilbud i tre av nivåene. Deltakerne deles inn i grupper etter hvor fort de lærer norsk. Mange deltakere lærer norsk sakte og dermed trenger lang tid på å nå de høyeste nivåene. Spesielt de som er analfabeter i eget morsmål bruker ekstra lang tid. I tillegg framkommer det at det ikke eksisterer en tilpasset læreplan i grunnskolefagene som er tilpasset de som tar grunnskole på kortere tid og er voksne elever (Alta kommune, 2021). Erfaringene om at mange trenger lang tid på å lære seg norsk, samt at det ikke finnes en tilpasset læreplan for voksne elever som tar grunnskole, kan ha påvirket voksenopplæringen til å tro at det beste for alle innvandrere i Alta er å bruke lang tid hos dem.

Voksenopplæringens erfaringer bidrar til fokuset i integreringsplan for Alta. Dette påvirker de unge flyktingene, og deres integrering. Når avgjørelser eller hendelser påvirker oss indirekte, kaller Bronfenbrenner det for eksosystemet (Fyrand, 2016). De unge flyktingene blir indirekte påvirket av de avgjørelser kommunen tar som omhandler integrering. Alta kommunes integreringsplan er en plan med foreslåtte strategier og tiltak som skal bidra til integrering av innvandrere. Tre av intervjupersonene hadde gått på grunnskole i hjemlandet sitt, mens en av dem ikke hadde gått på skole før. Selv om tre av de hadde gått på skole, manglet de dokumentasjon, og gikk dermed i like mange år på norskkurs og grunnskole som den ene intervjuperson som ikke hadde noen erfaringer fra skole. Dette betyr at voksenopplæringen ikke tilpasser norskkurs og grunnskole etter deltakernes tidligere kunnskaper. David sa at det var urettferdig at de måtte gå så lenge på skole, da de gikk sammen med 40-50 åringer som ikke hadde gått på skole, og ikke kunne lese eller skrive. Han kunne både lese og skrive. Han sa også at han lærte seg mest norsk når han begynte å arbeide, og mente at han skulle heller ha begynt tidligere å arbeide. Silas følte at voksenopplæringen ikke trodde på han når han fortalte at han hadde gått 9 år på skole i hjemlandet. Det kan se ut til at voksenopplæringen har et slik fokus at norskopplæring og grunnskole er noe innvandrere bør gå lenge på for å være rustet nok til å gå videre på videregående eller i arbeid. De kan ha rett i at det er nødvendig for mange, men slik det ser ut gjelder ikke dette alle. Alta kommune sier selv at en av utfordringene er at det ikke eksisterer en tilpasset læreplan for de som tar grunnskole på kortere tid enn ordinært løp (Alta kommune, 2019). Kan det dermed være slik

at når unge flyktninger ikke har dokumentert grunnskoleutdanning fra hjemlandet er det ikke andre muligheter enn å gå det løpet alle som mangler grunnskoleutdanning går? Det blir dermed likt for alle og ikke tilpasset den enkelte. Dette vil dermed være nyttig for mange, men hemmende for de som faktisk ikke trenger det. Dette viser at eksosystemet har en innvirkning på de unge flyktingene og deres integrering i Alta. Planen tar for seg flere områder, og er viktig i arbeidet til alle instansene. Planen har satt fokuset på lang norskopplæring og kunnskaper, da mange innvandrere trenger det. Et forslag kan være at voksenopplæringen om de har mulighet til å ta jevnlige tester av innvandrerne, slik at de kan tilpasse norskopplæringen og grunnskolen den enkelte innvandrer. Da vil de som trenger kortere tid får det, og de som trenger mer tid får det.

Selv om de unge flyktingene mente at de brukte lang tid på voksenopplæringen, ga de alle uttrykk for at å lære seg norsk og samfunnskunnskap var viktig for at de skulle være i stand til å ta utdanning, arbeide og være selvforsørgende. De mente at det var gjennom jobb de ble mest integrert. David trekker fram jobb som en måte å integreres på når han sier:

«For å si det sånn, så er det der jeg har blitt mest integrert med altaværing. Jeg ble integrert gjennom andre ting også, som gjennom fest og fotball, men mest på jobb» (David, 2021).

Gjennom intervjuene beskrev samtlige av de unge flyktingene at jobbene deres hadde vært viktige for deres integrering. Maria beskrev det slik,

«Hadde jeg ikke fått jobb så tror jeg ikke jeg hadde fått venner så fort.» (Maria).

Georg beskrev også noe lignende da han sa:

«Jeg tenker at hvis man ikke har jobb, så er det vanskelig å få kontakt. Hadde jeg ikke vært på videregående skole og hatt jobb, så hadde jeg ikke kjent så mange» (Georg, 2021).

Først og fremst bidrar jobben deres til økonomisk integrering. Utsagnene til de unge flyktingene viser at jobben i tillegg bidrar positivt til deres sosiale integrering. Samtlige av de unge flyktingene arbeidet, som betyr at de tjente penger og var skattebetalere. Inntekten deres bidro til at de kunne leve livet sitt med økonomisk trygghet. De var skattebetalere på lik linje med majoritetsbefolkningen. Dette viser Silas når han forteller:

«Jeg synes jeg gjør akkurat sånn som en nordmann gjør, jeg går på skole, jobber, betaler skatt, går på fotball og sånt som nordmenn gjør. Kanskje ikke sånn helt, men jeg er på vei» (Silas).

Her viser Silas at han har like verdier som majoritetsbefolkningen. Funnene fra intervjuene viser at de unge flyktingene arbeider, går på skole, bor for seg selv og er selvforsørgende. To av informantene hadde kjøpt egen bolig, og eide dermed boligen, mens de to andre leide selv. Dette viser at de unge flyktingene er på god vei når vi ser på den økonomiske integreringen. Jeg vil videre se på hvordan de unge flyktingene oppnådde den økonomiske integreringen. Var det de selv eller samfunnet som bidro til integreringen?

5.2.1 Enveis og toveis integrering

Gjennom denne undersøkelsen har det vist seg at unge flyktinger ønsker å benytte tiden riktig. De er blant annet opptatt av å lære seg språket kjapt og få utdanning på kort tid. Slik at de kan begynne å arbeide for å tjene penger, flytte for seg selv og bli selvstendige norske borgere. Det var blant annet flere av intervjupersonene som fortalte at det de likte best med flyktingtjenesten, var at de kunne snakke norsk med de ansatte der, slik at de lærte seg språket. De kritiserte slik beskrevet ovenfor, voksenopplæringen for å sette de i en posisjon der de måtte benytte mye tid med andre innvandrere. De ga uttrykk for at de ikke behøvet tid med andre innvandre i den tiden. De selv mener at de er for lenge på norskopplæring og grunnutdanning, og at dette i noen grad hemmer deres integrering.

Takle (2014) støtter dette ved å kritisere introduksjonsprogrammet for å være lik en enveis integrering. På grunn av at landet stiller krav til minoriteter om å ha grunnleggende norsk språkkunnskap og kunnskaper om norsk samfunnsliv. Hun mener at dette innebærer tilpasning fra minoritetens side, der majoriteten ikke forventes endret. Videre hevder hun at dette kan resultere i asymmetrisk maktforhold mellom de to partene, der majoriteten er en gitt størrelse som minoritetene må tilpasse seg. Denne påstanden stemmer i noen grad, da de unge flyktingene ikke selv kunne bestemme hvordan og om de skulle tilegne seg disse kunnskapene. Dette kan ses på en annen måte, slik Kaya (2010) gjør. I motsetning til Takle, så mener Kaya (2010) at introduksjonsprogrammet er en del av den toveisprosessen for integrering av flyktinger. Kaya fokuserer da på at en integrert innvandrers har fått introduksjonsprogram eller norskopplæring, som bidrar til gode nok norskkunnskaper til å ta utdanning, finne seg jobb og dermed inntekt.

Gjennom intervjuene viste det seg at i begynnelsen av integreringsprosessen til de unge flyktingene var de svært opptatte av det norske. At de unge flyktingene antyder at voksenopplæringen benytter en enveis integreringsmetode, kan ha noe med hvilke strategier de selv benyttet for å integreres i Alta. Assimilering har likhetstrekk med enveis integrering. Assimilering er en strategi innvandreren selv benytter seg av, mens enveis integrering handler om hvordan samfunnet forventer at flyktinger skal integreres. Assimilering er når innvandreren bare vektlegger forhold i det nye samfunnet, som i dette tilfelle er det norske. Når en innvandreren benytter seg av assimilering som strategi når den ankommer et nytt land, ser man ofte at innvandreren bare ønsker kontakt med mennesker i det nye samfunnet, og de forhold som er viktige i det nye samfunnet. De skyver vekk det de har med seg fra det opprinnelige samfunnet sitt. Gjennom intervjuene viste det seg flere ganger at de unge flyktingene vektla aspekter fra det nye samfunnet, spesielt i begynnelsen av integreringsprosessen deres. Silas fortalte om viktigheten av å bli kjent med det nye samfunnet slik:

«Hvis jeg skal bo i Alta så må jeg bli kjent med dem og deres samfunn. Hvis jeg skal bli kjent med en akkurat sånn som meg, en innvandreren. Hadde vi ikke blitt integrert og kjent med samfunnet. Hadde vi blitt kjent med Altafolk, så hadde alt blitt lettere, vi hadde blitt kjent med samfunnet, lettere å finne jobb, hva vi skulle studere og hva som helst. Livet blir lettere når vi kjenner altafolk, tilgang på alt.» (Silas)

Dette fokuset viste alle de fire unge flyktingene jeg intervjuet, men det viste seg også at det var i begynnelsen av integreringsprosessen og ikke senere. De alle fokuserte mye på å lære seg språket, bli kjent med alt samfunnet og lokalbefolkningen. Når Georg bodde hos flyktingtjenesten fikk han spørsmål om å delta på aktiviteter der. Bakgrunn for at han ikke deltok beskriver han slik:

«Aktivitene var for alle på flyktingtjenesten og ikke norske, altså med andre innvandrere. Jeg jobbet og hadde ikke tid å være med, men jeg kjente alle de som var med uansett, siden vi bodde i lag. Jeg følte ikke at jeg mistete en mulighet for å bli bedre kjent» (Georg).

Med dette mener Georg at det ikke var verdt å bruke tiden på de andre innvandrerne han allerede kjente. Hadde det vært muligheter for å bli kjent med lokalbefolkningen kunne utfallet vært annerledes. Da Georg og de andre intervjupersonene vektla aspekter fra det nye samfunnet høyt i begynnelsen av deres opphold. For å oppnå integrering, er det ifølge Berry

(1997) viktig å ha fokus på både det nye samfunnet samt faktorer fra det opprinnelige (Fandrem, 2015). Assimilering vil derfor ikke være en ønsket strategi i en integreringsprosess.

De unge flyktingenes opplevelse av at voksenopplæringen benytter en enveis metode for å integrere dem, kan være farget av at de selv var svært opptatt av det nye samfunnet. De ønsket å benytte tiden sin riktig for å bli kjent med det nye samfunnet, som kan ligne assimilering. Etter å ha intervjuet unge flyktinger som har ankommet Alta, vil jeg støtte teorien til Kaya. De unge flyktingene følte at norskopplæring ble bestemt av samfunnet, der de ikke hadde noe å si. Samtidig setter de pris på alt som har bidratt til at de har lært seg det norske språk, som igjen har gitt de utdanning og arbeid i ettertid. Kaya (2010) sier videre at norskopplæringen og introduksjonsprogrammet gir innvandreren muligheten til å være i stand til å forsørge seg selv, finne seg boplass og dermed et sosialt nettverk gjennom naboskap, kollegaer eller skole. Oppsummert har de unge flyktingene gjennom en toveis integreringsmetode, oppnådd økonomisk integrering, da de er selvforsørgende.

5.3 Sosial og kulturell integrering

De unge flyktingene har blitt en del av lokalsamfunnet i Alta. De unge flyktingene har venner, både fra Alta, hjemlandet sitt og andre innvandrere, som alle er bosatt i Alta. De har flere arenaer de oppholder seg på, og mange bekjente. Sosial integrering handler om deltakelse i samfunnet og selvbestemmelse (IMDI, 2019). De unge flyktingene ankom Alta alene, uten kjennskap til noen, med unntak av Georg som hadde en bror i Alta. De alle fire bodde hos flyktingtjenesten når de ankom. Gjennom deres integreringsprosess har de ansatte i flyktingtjenesten vært viktige mennesker for de unge flyktingene. Senere viser det seg at naboer, kollegaer og venner er viktige for de unge flyktingene. De unge flyktingene setter pris på å være sammen med andre innvandrere også.

Mennesker har fått tildelt blant annet sin familie, sitt bosted og grunnskole som barn. Vi må samhandle og være på de arenaene vi selv ikke har valgt. Samtidig er vi på noen arenaer som er selvvalgt, som de fritidsaktivitetene vi deltar på. Når vi blir voksne har vi flere valgte arenaer, selv om noen arenaer er tilskrevne (Fyrand, 2016). De unge flyktingene har selv valgt å flykte, samtidig har de av ulike grunner vært nødt til å flykte fra sitt opprinnelige land. Dermed er det å være flykting ikke selvvalgt. De flytter inn i et system vi har i Norge, og med det følger det mange tilskrevne arenaer. Unge flyktinger har mistet den viktigste primærgruppen sin, som er familien. Vi kan dermed forstå at de unge flyktingene var sårbare

i denne perioden i livet. Vi får et innblikk i deres sårbarhet når Borchgrevink (2019) viser til de utfordringene mindreårige flyktninger står ovenfor som beskrevet tidligere. Menneskets nærmiljø, og de arenaene mennesket ferdes i/på, som hjemme, familie, jobb, skole, venner osv. kalles mikrosystem. Dette er de vi har direkte kontakt med, i mikrosystemet samhandler vi både med primærgrupper og sekundærgrupper. Hvilke mikrosystem vi tilhører er et resultat av både egne og andres roller, aktiviteter, relasjoner, valgte og tilskrevne aktivitetsarenaer (Fyrand, 2016).

Tidlig i de unge flyktingers opphold i Alta, besto deres primærgruppe av flyktingtjenestens ansatte, de andre mindreårige flyktingene som bodde hos flyktingtjenesten og norskopplæringen (skolen). De fikk også etter hvert kontakt med familien sin fra hjemlandet over telefon. Det viser seg at flyktingtjenesten har vært svært viktige for de unge flyktingene og deres integrering. Silas forteller om flyktingtjenesten i Alta:

«De har gjort alt. De som var ansatte der (flyktingtjenesten) var snille. For at jeg skulle kunne snakke sånn som jeg gjør i dag, de var der å snakket med oss, vi hadde lekser, og de ga oss leksehjelp. Hvis vi trengte noe hjelp, så var det null problem, de hjalp oss med alt» (Silas).

Flere av de unge flyktingene viser til at det er flyktingtjenesten som har hjulpet de med å bli integrert, da de hjalp de så mye. Mikrosystemet til de unge flyktingene besto av få arenaer og mennesker, det kan være bakgrunn for hvor viktige de ble. Dette er noe flyktingtjenesten i Alta må ha med seg i arbeidet sitt, da det viser seg at de blir svært viktige for den enkelte.

De unge flyktingene er blitt eldre når de intervjues og har dannet seg et annet mikrosystem enn når de ankom. Fyrand (2016) sier at når vi er blitt voksen har vi større mulighet til å velge hvilke arenaer vi ønsker i vårt mikrosystem. Noe jeg ser at de unge flyktingene også har. De fikk tilskrevne arenaer da de ankom, men nå har de selv valgt sine arenaer. Felles for dem alle er at de benytter mye av sin tid på jobben, og dermed blir deres kollegaer viktige mennesker i deres mikrosystem. Georg forteller om hans forhold til kollegaer slik:

«Jeg har vært på besøk hos norske kollegaer. De brukte å være på besøk hos meg og jeg hos dem, som bodde her i Alta» (Georg). Videre forteller han *«Vi var godt kjent og alle hadde god relasjon til hverandre, vi tullet mye og jobbet mye og samarbeidet mye. Det var bare artig. Vi*

brukte å gå ut sammen etter jobb, der hadde det ingen betydning om man var norsk eller innvandrere» (Georg).

Her viser Georg at han har et godt forhold til sine kollegaer. Dette viser også at han bruker å være sammen med kollegaene sine utenom arbeidstid også. Jobben hans er en arena i hans mikrosystem, samtidig er hans venner og kollegaer en del av hans mikrosystem.

Hjemmet til de unge flyktningene er en del av deres arena, og de menneskene de bor sammen med er en del av mikrosystemet. To av intervjupersonene bor sammen med sin familie. Georg bor sammen med sine brødre og deres familie, mens Maria har bosatt seg sammen med sin kjæreste. De unge flyktningene forteller hvor viktig skole og arbeid har vært for deres integrering. Når de forteller om viktige arenaer for deres integrering, kan det være for at arenaene knyttet de opp mot det nye samfunnet. Mikrosystemet handler om de relasjonene vi har i primær- eller sekundærgruppen på de ulike arenaene (Fyrand, 2016). Fotballaget og naboene er også viktige arenaer i mikrosystemet deres. Silas forteller om fotballaget sitt, og at han bruker mye tid på fotball. Samtidig forteller han at de bruker å dra ut å spise og være sammen utenom treninger også. David forteller om hans relasjon til naboene slik:

«Jeg kjenner huseieren min. Der er jeg ofte, jeg har veldig god kontakt med dem. Hvis jeg ikke går til dem eller ringer dem etter ca. en uke så ringer de til meg.» (David).

Silas forteller om viktigheten av kontakten med naboene sine, han fortalte:

«Veldig viktig. Som jeg sa så bor jeg alene, jeg har en bestekompis, la oss si at han bor i andre enden av Alta eller noe sånt, langt unna der jeg bor. Hvis jeg blir syk, eller det skjer noe med meg. Jeg kan dø. Hvem tror du kommer da? Det er naboen min. Min kompis kan ikke gjøre noe med det, han bor så langt unna, mens naboen min han kan komme å hjelpe meg hvis det er noe» (Silas).

Maria forteller om sine tidligere naboer, da hun nylig er flyttet, hun sier:

«Vi har enda god kontakt, de har hjulpet meg mye med praktiske ting. De inviterer meg fortsatt til jul og på middager. Jeg har hatt et fint møte med naboer. Det var veldig bra i den første leiligheten, de passet også på meg, hvis de ikke hadde sett meg på noen dager så ringte de» (Maria).

Naboene viser seg å være svært viktige for de unge flyktingene, og er tydelig med i deres mikrosystem. Det handler om en trygghet og følelse av å bli ivaretatt, da de forteller at naboen kontakter de når de blir bekymret. Silas viser til at kontakten med naboene er viktige hvis de skulle skje de noe. Det kan virke som om kontakten med naboene blir så viktig, da den kompensere for kjernefamilien som bor langt unna. Avstand fra familien gjør dermed at naboene blir viktige. Unge flyktinger har mange arenaer de ferdes i/på i Alta, som bidrar godt i deres sosiale integrering.

5.3.1 Kulturell integrering og treveis integrering

Mennesker i Alta med innvandrerbakgrunn har vist seg å være viktige for de unge flyktingene. De har fortalt at de har mange venner i lokalsamfunnet i Alta. De menneskene de anser som nærmest er menneskene som kommer fra samme opprinnelsesland som dem selv, og samtidig bor i Alta. De menneskene de ønsker å benytte mye tid sammen med og liker å omgås er andre innvandrere som bor i Alta, ofte fra et annet opprinnelsesland enn dem selv. De har også venner som stammer fra lokalbefolkningen, men det er noe med disse menneskene som gjør at de unge flyktingene ikke får nære vennskap med dem. Maria forteller om hvordan hun har opplevd å bli møtt av lokalbefolkningen slik:

Jeg har ingen negative opplevelser. De er ikke så åpen som de fra min kultur. Jeg har hatt masse gode opplevelser. Vi er alle mennesker og alle er jo forskjellige det gjelder jo i hele verden» (Maria).

Silas beskrev altaværingene som snille og hyggelige folk, det samme gjorde David som sa:

«Folk fra Alta er jævlig hyggelige folk, men mange er vanskelige å komme inn på, de er lukket, for å bli sånn ordentlig kjent.» (David).

Det virket på samtlige av intervjupersonene at de liker Alta og altaværingene. De har fått et forhold til byen og menneskene. Dette ses når Silas fortalte at han flyttet fra Alta i 2-3 måneder, på grunn av den lange vinteren. Grunnen til at det ble 2-3 måneder, var for at han fort innså at han savnet byen og menneskene. Både vennene, men også det at altaværingene var hyggelige og imøtekommende i forhold til den byen han flyttet til. Dette viser at Altas befolkning behandler unge flyktinger som individer med egne tanker, følelser og ressurser,

som er viktig i integrering. Helleland (2016) Hevder at vi oppnår ekte integrering når vi behandler hverandre som individer med egne tanker, følelser og ressurser. Hun mener at dette er noe vi alle må være med på og kaller det en nasjonal dugnad. Kultur er et viktig begrep når de unge flyktningene integreres i Alta.

Ifølge Adam Kuper handler kultur generelt om hvordan man snakker om menneskers samlet identitet (referert i Francis Raday's article). Francis Raday skriver at kultur deles i to kategorier, sosial kultur og ideologisk kultur (Raday 2003). Sosial kultur handler om menneskenes organisasjon, hvordan menneskene samhandler og organiserer seg som en gruppe. Menneskers verdier og idealer handler om den ideologiske kulturen.

Rett til kultur er en menneskerettighet. Ifølge artikkel 15 i International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR), har alle rett til å delta i et kulturelt liv. Ifølge artikkel 30 i the Convention on the Rights of the Child (CRC), har ikke land og stater lov å nekte barn å delta i han eller hennes kultur. Artikkel 27 I UN Human Rights Declaration hevder at alle mennesker har en rett til å delta i kulturelle rettigheter. Norge har signert både ICESCR og CRC. Det betyr at Norge er pliktig til å respektere og beskytte kultur, inkludert minoritets kulturer, så lenge ingen normer eller verdier i kulturen kolliderer med norsk lov. Dette innebærer også at enslige mindreårige i Norge fritt kan praktisere sin kultur så lenge den ikke bryter med loven (Raday, 2003).

Kan de unge flyktnings kultur være ulik kulturen i Alta, da de hevder at Altas befolkning er lukket? Det viser seg at de unge flyktningene den dagen de blir intervjuet bruker mest tid sammen med andre innvandrere. De sier at dette er for at norske er mere lukket enn andre innvandrere. De går bedre overens med andre innvandrere, selv om de ikke er fra samme land. De unge flyktningene er dermed sammen med mennesker fra hjemlandet sitt, andre land og norske. Georg beskriver det slik:

«Det er lettere å være sammen med innvandrere, da det er lettere å snakke med dem.»
(Georg).

Mens Maria forklarer kontakten med innvandrere slik:

«Vi har en sånn kjemi ikke bare fra hjemlandet men andre utlendinger. Bli vi fort venner, vi har mye til felles. Har ikke det med norske» (Maria).

Forskning viser at vi velger mennesker som er like oss selv, med like verdier og normer. Disse menneskene bidrar til å styrke vår egen identitet, og likheten mellom meg og de andre hjelper oss til å utvikle sammenheng og en helhet i livet. Dermed er likhetsprinsippet viktig i vårt mikrosystem (Fyrand, 2016). Likhetsprinsippet kan være årsaken til at de nære vennene deres er fra samme land som de selv. Samtidig vil de andre innvandrere vennene være lik de på den måte at de også er innvandrere.

Innvandrerorganisasjonen LIN (Likestilling, integrering og nettverk) ønsker en treveis integrering. Denne integreringen innebærer at innvandrere og majoritetssamfunnet skaper kontakter og forståelse mellom seg, i tillegg mellom de ulike innvandreregruppene på tvers av kultur, religion, rase og seksuell orientering. En treveisprosess vil kunne vise til at det norske samfunnet består av mange forskjellige minoritetsgrupper, som har et behov for å bli kjent med hverandre (Takle, 2014). Det viser seg at LIN har rett i at minoritetsgrupper har behov for å bli kjent med hverandre, da de unge flyktningene i Alta har mye kontakt med andre innvandrere. De føler en bedre kjemi med andre innvandrere enn altaværingene, som de føler som litt mer lukket. Det viser seg også at de unge flyktningene går godt overens med andre minoriteter, slik som samene. David har mange venner fra Karasjok, dette viser han når han forteller:

«Jeg har en kompis som jeg er mye sammen med, han er fra Karasjok og har bodd her i Alta i flere år. Jeg har ganske mange venner fra Karasjok.» (David).

Samtlige av de unge flyktningene forteller om nære venner fra andre kulturer og land enn dem selv. Dette viser at mennesker med annen kulturell bakgrunn har behov for å bli kjent med andre mennesker med ulik kulturell bakgrunn, slik LIN sier. Selv om de unge flyktningens kontakt med andre innvandrere ser ut til å være viktige for de nå, var det fortsatt det norske og de norske menneskene som var viktigst for de når de ankom Alta.

5.3.2 Samhandling på tvers av kulturer

De unge flyktningene har gjennom intervjuer vist at de har mange ulike arenaer i sitt mikrosystem. De er sammen med familie, norske venner, venner fra hjemlandet, venner med innvandrerbakgrunn, kollegaer, klassekamerater, lærere, fotballaget og naboer. De samhandler med mennesker på tvers av kulturer. Ifølge Fyrand (2016) er forbindelseslinjene

mellom de ulike mikrosystemene, like viktig for utviklingen til mennesket som kvaliteten i hvert mikrosystem. Forbindelseslinjene handler om relasjoner, samspill, samarbeid og bånd mellom arenaene, dette kaller Bronfenbrenner for mesosystemet. Dataen fra intervjuene viser at de unge flyktingene har forbindelseslinjer mellom mikrosystemene sine. Georg viser at hans relasjon til kollegaer, venner og familie samarbeider, samspiller og har utviklet bånd. Han inviterer kollegaer hjem til seg, og er sammen med både venner, kollegaer som er blitt venner og familie samtidig. Dette forteller også Maria, da hun sier:

«Jeg har både venner som er og har vært kollegaer» (Maria).

De unge flyktingene bruker mest tid med venner og på jobb, og det vises at de danner samspill mellom de arenaene. Maria viser også til at naboen hennes inviterte kjæresten hennes på besøk, der de dannet linjer mellom seg. Fyrand (2016) hevder at det er viktig for vår utvikling at de ulike mikrosystemene har like verdier, normer og regler. Når forbindelseslinjene har noe tetthet og overlapper hverandre vil de bidra positivt for vår utvikling. Forbindelseslinjene mellom de unge flyktingenes mikrosystem har noe tetthet og overlapper hverandre, noe som bidrar positivt. Selv om de unge flyktingene ser ut til å ha en positiv utvikling, der deres mikrosystem samarbeider og danner forbindelseslinjer, kan det være mer utfordrende for de få sammenheng og helhet i livet. Voksne velger sine mikrosystem gjennom likhetsprinsippet. Når mikrosystemene er noe like i verdier, holdninger og normer vil også forbindelseslinjene mellom de ulike mikrosystemene overlappes hverandre noe, som gir trygghet ved at man får sammenheng og helhet i livet (Fyrand, 2016). De unge flyktingene har mikrosystemer med ulik kulturell bakgrunn, som kan inneha ulike verdier og idealer. Ideologisk kultur handler om menneskers verdier og idealer (Raday, 2003). Unge flyktingers forbindelseslinjer kan skape utrygghet ved at arenaene rundt de ikke samstemmer. Intervjupersonene har vist til at de benytter likhetsprinsippet, og velger ofte mennesker som er like dem selv, da vennene deres består av mennesker fra samme opprinnelsesland og mennesker med innvandrerbakgrunn. Samtidig har de skaffet seg venner fra lokalsamfunnet, blant annet gjennom fotballaget, kollegaer og klassekamerater. Disse menneskene kommer fra ulike kulturer. Bakgrunn for at de unge flyktingene fortsatt klarer å få mesosystemet til å samhandle, og gi sammenheng og helhet i livet, kan ha med norske verdier å gjøre. Mikrosystemene til de unge flyktingene bor i samme land, og mange av de i Alta. Det betyr at de innehar mange av de samme verdiene som omhandler meningen med livet. Der Norge gjennom introduksjonsprogrammet sier at målsettingen er å gjøre menneskene økonomisk selvstendige, ved å styrke mulighetene for deltakelse i yrkes- og

samfunnslivet (Alta kommune). Det kan bety at ved at de unge flyktningene er på god vei i den økonomiske integreringen, påvirker det positivt på den sosiale og kulturelle integreringen.

I Alta finnes det tradisjoner, økonomiske forhold, klassestrukturer, verdier, ritualer, ideologier og en nasjonal stil, dette kaller Bronfenbrenner for makrosystemet. Makrosystemet binder alle systemene sammen og vises i omgivelsene og all vår samhandling. Både Alta og Norge har en forståelse av hvordan virkeligheten er og hvordan vi skal leve våre liv. Makrosystemet danner noen kjøreregler for hvordan vi på individnivå lever våre liv (Fyrand, 2016). Blant annet er utdanning en kjent verdi i Norge, og vi forstår at vi må ta utdanning for å få en jobb, slik at vi kan forsørge oss selv. Dette er verdier, tradisjoner, ideologier og en nasjonal stil vi har i Norge. Dette påvirker alle i samfunnet, også de unge flyktningene. De vil ikke kunne klare å forsørge seg selv om de ikke går på skole eller arbeider. De unge flyktningene har ved flere anledninger vist at dette også er en viktig verdi for dem.

I Alta er det en tradisjon for dugnad. Alta har mange frivillige foreninger og lag, og aktivitetene baserer seg på frivillighet (Alta kommune, 2019). Dette er et eksempel på en tradisjon som finnes i kulturen i Alta, og som er viktig for de unge flyktningene å være kjent med. Når de kjenner til dugnad, vil de kunne forstå når det forventes at de stiller opp på dugnad. Hvis de ikke har forståelse for dette, så kan det bidra til at de ekskluderes fra sosiale sammenkomster med for eksempel fotballaget. Gjennom intervjuene viser det seg at de unge flyktningene har kjennskap til begrepet dugnad. Silas forteller at han bruker å delta på dugnad i forbindelse med fotballkampene til Alta IF, som er fotballaget til Alta. En forståelse for dugnad påvirker oss i våre omgivelser og de vi samhandler med. En annen måte å forstå hvordan makrosystemet påvirker oss, er ved å se på hverdagsintegrering.

Hverdagsintegrering skjer når mennesker møtes i små og store fellesskap. Både på formelle og uformelle arenaer, som på skolen, arbeidsplassen, nabolaget og kulturlivet. For å oppnå hverdagsintegrering kreves det innsats fra både den enkelte innvandrer og samfunnet. Menneskene i Alta må møte innvandrere med åpenhet og gi de mulighet for deltakelse (Alta kommune, 2019). Å møte andre innvandrere på åpenhet og gi de mulighet for deltakelse er ikke en selvfølge i alle kulturer. I Alta ser vi denne kulturen, og det handler om makrosystemet i Alta og de verdiene som ligger der. De unge flyktningene har beskrevet menneskene i Alta som hyggelige og imøtekommende. De gir de gode muligheter for deltakelse. Dette er en viktig faktor for de unge flyktningenes integrering i Alta. I kulturer der det ikke forventes at man møter innvandrere med åpenhet og mulighet for deltakelse, kan det

oppstå marginalisering. Dette stemmer med Fandrem (2015) som sier at marginalisering kan oppstå når det nye samfunnet møter innvandreren med negative holdninger, noe Alta samfunnet ikke gjør. Makrosystemet har derfor en stor innvirkning på de unge flyktingenes integrering i Alta, siden kjørereglene for hvordan vi lever våre liv er dannet av makrosystemet (Fyrand, 2016). Ved å benytte et makroperspektiv ser det ut til at de unge flyktingene benytter seg av kjørereglene som er satt av samfunnet, og har tilpasset seg både økonomisk, sosialt og kulturelt i Alta.

5.4 Tilpasser seg det nye samfunnet samtidig som de ivaretar sin kultur

Det fjerde hovedfunnet fra denne undersøkelsen var at de unge flyktingene i Alta er gode på å tilpasse seg det nye samfunnet, samtidig som de ivaretar den opprinnelige kulturen deres. De unge flyktingene er på god vei i den økonomiske integreringen og den sosiale og kulturelle integreringen. Undersøkelsen viser hvordan de har oppnådd dette, og viser hvordan de har håndtert det nye og det opprinnelige i deres integreringsprosess. Det har vært viktig å ta initiativ selv for å oppnå integrering.

Integrering er en prosess hvor unge flyktinger blir innlemmet, og hvordan de selv innlemmer seg majoritetssamfunnet over tid (IMDI, 2019). Akkulturasjonsteori sier noe om hva som skjer når noen skal finne seg til rette i et nytt samfunn. John Berry (1997) definerer akkulturasjon som de forandringene som fremkommer når individer og grupper med ulike kulturbakgrunner møter hverandre (Fandrem, 2015). Berry har laget en modell for fire ulike akkulturasjonsstrategier som jeg ønsker å benytte for å forstå de unge flyktingenes integrering. Modellen tar utgangspunkt i to hovedspørsmål, det ene spørsmålet handler om hvor viktig det er å opprettholde opprinnelig identitet og kultur. Det andre handler om hvor mye det vektlegges å delta i det nye samfunnet og samhandle med medlemmene i det nye samfunnet. Berry viser til at ulike kombinasjoner av svar på de to spørsmålene resulterer i fire ulike strategier. De fire ulike strategiene er integrering, assimilering, separasjon og marginalisering (Fandrem, 2015).

Tidligere i denne analysen har det framkommet at de unge flyktingene har klart og opprettholdt opprinnelig identitet og kultur, samtidig som de har vektlagt mange aspekter fra det nye samfunnet. Gjennom intervjuene viser de unge flyktingene hva de har vektlagt i

deres integreringsprosess. Ved å se på hvordan de vektlegger aspekter fra det nye og det opprinnelige, vil det vises hvilken strategi de har benyttet for å bli integrert i Alta. David beskriver sin situasjon slik:

«Jeg ønsker ikke å endre meg selv, jeg jobber ikke for å bli mer norsk enn fra hjemlandet mitt. Jeg ønsker at folk skal ta meg for den jeg er. Jeg vil ikke endre min kultur. Noe har jeg selvfølgelig endret. Det er viktig for meg å være norsk også. Hvis jeg ikke har norsk kultur, eller ikke forstår norsk kultur. Hvis jeg får barn etter hvert så skal de ha norsk kultur. De kan ikke ha kultur fra hjemlandet eller noe sånt. Jeg kan lære de noe selvfølgelig, men de skal bo i Norge og være norsk. Så lenge jeg bor i Norge og jeg skal ha god kjemi med de norske så må jeg tilpasse meg det også.» (David)

Her viser David at han både ønsker å bevare noe av hans opprinnelige kultur samtidig som han ønsker å være norsk. David prøver å argumentere for både det ene og det andre, noe som viser at han ikke ønsker å snakke ned noen av kulturene, når han svarer på hvilken kultur han ønsker å vektlegge. Noe av det samme skjer når jeg stiller Silas dette spørsmålet. Han beskrev det slik:

«Jeg synes det er viktig å beholde min kultur, identitet og religion. Jeg synes det er greit for min del. Men i dag bor jeg i Norge, jeg kan ikke gjøre det, eller vise det. Jeg må bare tilpasse meg det norske samfunnet. Det er her jeg skal bo resten av livet mitt. Det jeg hadde fra hjemlandet mitt, det la jeg igjen der. Det er ikke noe for meg nå. Jeg må bare bli integrert her, og bli kjent. Men jeg kan ikke ta bort min religion, jeg kan ikke bytte den bort.»(Silas).

Silas ønsker å beholde mye av det opprinnelige, samtidig kan det se ut til at han ikke ønsker å vise sin opprinnelige kultur og de verdiene til Alta samfunnet. Han forteller at han ønsker å bo i Norge resten av livet, og dermed må han være kjent med det norske for å bli integrert. Den siste setningen viser at han mener at hans religion alltid er med han uansett hvor han bor. Georg sier direkte at både det opprinnelige og det nye samfunnet er viktig for han. Han beskriver det slik:

«Begge er viktig for meg. Det er viktig for meg å ikke glemme, og ta vare på min identitet Jeg kjenner begge kulturene og jeg ser ting som ikke er bra i kulturen fra hjemlandet mitt, samtidig som jeg ser at det er ting som ikke er bra i den norske kulturen. Jeg bruker å ringe mamma hver dag, vi er mange hjemme og det er derfor lett å huske min identitet. Jeg tror det er vanskeligere for de som bor alene. Vi lever etter den opprinnelige kulturen hjemme, siden

det ikke er vanlig i norsk kultur at vi alle tre brødrene bor sammen med familien til broren min, vi har også felles økonomi. Men når jeg er i jobb og har kontakt med de norske så tilpasser jeg meg det. Jeg tenker bestandig at det er man selv man må gjøre noe med, det går ikke å sitte bare hjemme. Man må være ute med folk for å tilpasse seg.» (Georg)

Georg viser til hvordan han vektlegger sin opprinnelige kultur gjennom å bo sammen med storfamilien, og ha mye kontakt med familien også moren som ikke bor i Norge. Samtidig ønsker han å leve som en nordmann utenfor husets vegger. Han har tidligere fortalt hvor mye jobb betyr for han, og hvor mye tid han bruker på arbeid. Han bruker dermed mye tid sammen med norske og ønsker å tilpasse seg den norske kulturen også. Han sier også noe om at man må bruke seg selv i integreringsprosessen og ikke sitte hjemme å vente på å bli integrert. Han mener at man har ansvar selv for sin egen integrering. Gjennom svarene til de unge flyktingene får man et inntrykk av at de både ivaretar sin opprinnelige kultur samtidig som de er interessert i det nye samfunnet i Alta. Når innvandrerer vektlegger aspekt fra både det man flytter fra og det nye man har flyttet til, kaller vi det integrering. Vi ser integrering når innvandrerer knytter sammen det nye og det opprinnelige, og søker samvær med mennesker i det nye samfunnet. Dette betyr at når innvandrere er sammen med både mennesker fra det opprinnelige og med mennesker fra det nye, ser vi strategien integrering (Fandrem, 2015). Det vil være individuelle forskjeller der den ene vektlegger mer fra sin opprinnelige kultur, mens en annen vektlegger flere aspekter fra det nye samfunnet, det viktigste vil være at man ivaretar både det opprinnelige og det nye.

Tidligere i analysen har jeg vist til at det kunne virke som om de unge flyktingene benyttet assimilering som strategi i begynnelsen av deres opphold i Alta. Assimilering er når innvandrerer bare vektlegger forhold i det nye samfunnet (Fandrem, 2015). Det viste seg da de var veldig opptatt av å lære seg språket i begynnelsen og var veldig opptatt av å bli kjent med norske ungdommer. De mente også at de ikke lærte seg språket av å være med andre innvandrere og ga uttrykk for at de trengte å være med mennesker fra det nye samfunnet. Det de unge flyktingene gjorde stemmer overens med strategien assimilering da Fandrem (2015) beskriver at assimilering er når innvandrerer bare ønsker kontakt med mennesker i det nye samfunnet, og de forhold som er viktige i det nye samfunnet. Da skyver de vekk det de har med seg fra det opprinnelige samfunnet sitt. Den tredje strategien kalles for separasjon er motsatt fra den andre strategien assimilering. Det var ingen av intervjupersonene som benyttet seg av denne strategien. Strategien separasjon ses når innvandrerer bare vektlegger den opprinnelige kulturen, samfunnet og identiteten. Når de velger å bare ha kontakt med

mennesker fra det opprinnelige samfunnet, eller mennesker med samme etniske opprinnelse i det nye samfunnet ser vi separasjon. Grunnen til at denne strategien ikke ble brukt kan handle om at den er vanskelig å benytte seg av for barn, unge og mindreårige flyktninger, da de automatisk må tilbringe mye tid med mennesker i det nye samfunnet gjennom skolegang. I begynnelsen av tiden i et nytt land, kan strategien brukes, da de går på norskkurs sammen med mennesker med samme etniske opprinnelse som dem selv. Etter hvert som mindreårige flyktninger begynner på barne- og ungdomsskole og videregående skole vil det være utfordrende for dem å benytte seg av denne strategien. Gjennom denne masteroppgaven viser det seg at unge flyktninger er mer opptatt av det nye samfunnet enn det opprinnelige når de ankommer landet og begynner på norskkurs. Dermed benytter de en liten periode assimilering og ikke separasjon (Fandrem, 2015).

Den siste strategien kaller vi marginalisering og er noe en prøver å unngå. Det er ikke ønskelig at noen benytter seg av denne strategien. Det er viktig å vite at denne strategien ikke er selvvalgt. Marginalisering har ikke fokus på verken det nye eller det opprinnelige. Denne strategien kan oppstå når det nye samfunnet møter innvandreren med negative holdninger. Når innvandreren ikke får mulighet til å vise forhold fra verken det nye eller det opprinnelige, oppstår marginalisering. Marginalisering kan resultere i at innvandreren isolerer seg (Fandrem, 2015). Heldigvis er det ingen av intervjupersonene jeg har intervjuet som har benyttet denne strategien i deres innlemmelse i Alta. Det skal ikke utelukkes at det kan være andre unge flyktninger i Alta som benytter denne strategien. Det vil nok på bakgrunn av deres eventuelle isolasjon være vanskelig å få en slik intervjuperson til å stille opp på intervju. At det eksisterer mennesker som har havnet i den situasjon er ikke utenkelig, da Maria forteller om sin venninne fra hjemlandet som bor i en annen by i Norge. Venninnen hennes har fortalt Maria at Maria er veldig flink å være med mennesker fra det nye samfunnet og være sosial. Venninnen syntes at det var vanskelig å bli kjent med det nye og var dermed bare hjemme hos seg selv (Maria). Det som taler positivt for Altas samfunn er det mine intervjupersoner har fortalt om deres møte med lokalbefolkningen som er positivt. De syntes at menneskene i Alta er hyggelige mennesker, og de har blitt møtt på gode måter. Georg viser til dette når han sier:

«Jeg har aldri opplevd noe fra arbeidsgiver eller andre kollegaer som har handlet om at jeg ikke er fra Alta eller Norge» (Georg).

Silas underbygger påstanden om at mennesker i Alta har positive holdninger til innvandrere når han forteller

«Jeg synes Alta folk er snille og hyggelige. Uansett hvor jeg møter på folk, så er de hyggelige.» (Silas).

Vi ser dermed at de unge flyktingene i Alta sier selv at de vektlegger både faktorer fra det nye samfunnet og det opprinnelige. Noen av de diskuterer det litt mens de snakker med meg i intervjuet og virker litt usikker på om de skal svare det ene eller det andre. For å kunne konkludere for hvordan strategi som ble benyttet, kan man se på aspekter fra deres virkelighet. Silas forteller hvem han bruker å være sammen med:

«Fra samme hjemland. Han bestekompisen min er fra hjemlandet mitt, som bor her. Jeg har norske venner også, jeg har mange venner som er fra Norge, Asia, Pakistan og flere» (Silas).

Han forteller at han er med venner fra flere land, både andre land, Norge og hjemlandet sitt. Noe som viser at han både er sammen med mennesker fra det nye samfunnet, det opprinnelige og andre innvandrere. Samtidig har han fortalt som nevnt tidligere at det er viktigst for han å være sammen med mennesker fra Alta, da han sa:

«Jeg liker best å bli kjent med altafolk. Fordi, hvis jeg skal bo i Alta så må jeg bli kjent med dem og deres samfunn.» (Silas).

Dermed kan det virke som om fokuset til Silas er å bli kjent med det nye, samtidig som hans bestevenn er fra hjemlandet hans er viktig for han. Silas brukte også mye tid sammen med fotballaget sitt som besto av mennesker fra Alta, både på trening og på fritiden. Georg sa:

«Jeg liker å være med alle» (Georg).

Han mente at han både ønsket å være sammen med mennesker fra hjemlandet sitt, Alta og andre innvandrere. David var noe lik Georg og fortalte dette:

«For meg spiller det ingen rolle, jeg er med de som er hyggelige» (David).

Maria fortalte hvem hun ønsket å bruke tid med i helgene, da sa hun:

«Jeg liker å gjøre ting og da er jeg med både norske og andre venner» (Maria).

Dette viser at samtlige av de unge flyktingene er både sammen med mennesker fra det nye samfunnet, det opprinnelige og andre innvandrere. De har benyttet integrering som strategi, og det virker som de unge flyktingene er godt i gang med deres integreringsprosess i Alta, som en slik strategi ifølge Fandrem (2015) vil gi. De ønsker også å være sammen med andre

innvandrere, det støtter opp det innvandrersorganisasjonen LIN sier om at en treveis integrering er viktig. En treveisprosess vil kunne vise til at det norske samfunnet består av mange forskjellige minoritetsgrupper, som har et behov for å bli kjent med hverandre (Takle, 2014).

En annen faktor som kunne fortelle noe om de unge flyktingene vektla aspekter fra det nye samfunnet eller det opprinnelige, var å undersøke hva de brukte å se på tv. Maria var en av de som likte å se på serier, hun fortalte:

«Jeg ser engelske serier og norske serier. Men kjæresten min liker å se på film fra hjemlandet og tv. Jeg liker ikke å se på det, jeg syns ikke det er noe bra. Hvis jeg ser så ser jeg en komedie, men jeg bruker ikke noe tid på filmer og TV serier fra hjemlandet. Jeg ser på Greys akkurat nå. Jeg brukte å se Exit, Home and Away og det som er populært. Men kjæresten min er veldig opptatt av hjemlandet i forhold til meg» (Maria)

Her viser Maria at hun ønsker og liker å se på norske og internasjonale serier. Hun sier også at hun liker det som er populært, noe jeg tolker som det mange av oss nordmenn ser på. Hun velger her å se på tv slik andre i det nye samfunnet gjør, samtidig har hun en kjæreste som liker tv fra deres felles hjemland. Det betyr at hun ser både på tv fra hjemlandet, da det er det hun ser på sammen med kjæresten sin, men når hun er for seg selv ser hun på serier andre nordmenn ser på. Dette viser at Maria også her vektlegger både det nye samfunnet og det opprinnelig. Det samsvarer med det hun fortalte at hun gjorde. Det samme gjør Georg, han sa:

«Jeg ser ikke på norsk tv, bare når jeg er på jobb. Jeg brukte å se på norsk program før. Vi ser bare med program fra hjemlandet» (Georg).

Ved første inntrykk kan det se ut til at Georg ikke verdsetter det nye samfunnet i praksis, når han bare ser på tv fra hjemlandet. Selv om det er ønskelig at de unge flyktingene verdsetter faktorer fra både det nye samfunnet og det opprinnelige, betyr ikke dette at de både må se på tv fra hjemlandet og det nye samfunnet. Det kan også bety at man liker tv program fra hjemlandet, samtidig som man liker å gå på ski med norske venner. Derfor kan jeg ikke konkludere med at Georg bare vektlegger det opprinnelige. Gjennom intervjuet viser Georg at han vektlegger faktorer fra det det nye samfunnet også. Han viser at han bruker mye tid sammen med mennesker fra Alta, han sier

«Jeg har vært på besøk hos norske kollegaer. De brukte å være på besøk hos meg og jeg hos dem, som bodde her i Alta» (Georg).

Det kan dermed bety at Georg bruker å se på tv program fra hjemlandet, da han benytter mye tid med det nye samfunnet når han er sammen med norske mennesker både på arbeid og fritid. Dette viser at han bruker tid på både det nye samfunnet og det opprinnelige. Gjennom intervjuene ser jeg at de unge flyktingene balanserer det opprinnelige og det nye samfunnet. Når de får aspekter fra det ene, kompenserer de med det andre på andre arenaer. Silas gjør det motsatt av Georg, da han bruker mye tid sammen med bestekompisen sin fra hjemlandet. Mens han sjeldent ser på tv fra hjemlandet. Han forteller:

«Jeg ser egentlig bare på fotball. Jeg ser på serier også. Jeg likte å se på Kompani Lauritzen» (Silas).

Her ser vi da at Silas ser helst på programmer fra det nye samfunnet, samt fotball. Han forteller at det er sjeldent at han ser på program hjemmefra, samtidig som han forteller at han bruker mye tid sammen med bestevenn sin som er fra samme land, men bor i Alta. I motsetning til Georg som bruker mye tid med sine kollegaer fra Alta, så bruker han tid på tv program fra hjemlandet. Jeg ser også at de kan se på programmer fra både hjemlandet og det nye samfunnet, da David forteller:

«Jeg ser på masse forskjellige. Jeg bruker å se på NRK for eksempel Exit, Skam og mye forskjellig. Jeg har også Netflix, Viaplay så jeg ser på mye forskjellig. Jeg ser også selvfølgelig på program fra hjemlandet også» (David).

Dette viser at de unge flyktingene kompenserer slik at de benytter både aspekter fra det opprinnelige og det nye samfunnet. Det samsvarer med det de selv forteller at de gjør. Gjennom intervjuene viste det seg også at de unge flyktingene også klarte å balansere aspekter fra det nye samfunnet og det opprinnelige på fritiden deres. Deres fortellinger om fritiden er beskrevet under perioden med koronarestriksjoner. Silas beskriver en vanlig helg for han slik:

«Kose meg med venner, bowler, ser på fotballkamp. Jeg hadde jo selv fotballkamp, vi hadde ofte fotball kamp på lørdager, og vi hadde trening hver søndag på kvelden. Før trening møtte jeg venner, går ut, spiser mat, bowler, vi finner på noe» (Silas).

Jeg ser fort at Silas er sosial og aktiv. Han bruker fritiden sin på aktiviteter som er normalt for andre mennesker i Alta. Han bruker mye tid sammen med fotballaget sitt som består av altaværingene. Samtidig har han fortalt at han bruker mye tid med sin bestevenn fra hjemlandet sitt og andre innvandrere. Silas vektlegger dermed både aspekt fra hjemlandet og Alta. Det samme ser vi at Georg gjør da han forteller om fritiden sin slik:

«Jeg og en kollega som er norsk brukte å gå mye tur, og jogge. Ringe kompiser og høre om de har lyst å gjøre noe. Før brukte jeg å være mer med norske i helgene de norske kompiserne, vi var mye på fest. Nå har jeg sluttet å drikke, så da er jeg ikke like mye med dem lengre»
(Georg).

Her blir det tydelig at tidlig i Georg sin integrering har det nye samfunnet vært veldig viktig. Dette har jeg diskutert tidligere, om at de unge flyktingene benytter assimilering. De vektla det nye samfunnet veldig mye i begynnelsen av deres opphold i Alta. Det virker som om nå når de har bodd i flere år, og har blitt kjent med det nye samfunnet, er det opprinnelige like viktig som det nye. Georg bruker fritiden sammen med både det nye samfunnet, det har vi sett tidligere også at han bruker å ha besøk og være på besøk med kollegaer. Samtidig forteller han at han ringer kompiser, da mener han venner fra hjemlandet og andre innvandrere. Dette vil si at han benytter både det nye og det opprinnelige i sin fritid. Maria vektlegger også begge samfunnene og viser det tydelig da hun sier:

«Jeg jobber mye, har lite fri i helgene. Men når jeg har fri så bruker jeg tid på å ringe familien min, spesielt søsteren min og vennene mine fra hjemlandet som ikke bor der. Jeg prøver å være sammen med venner her i Alta, spise ute» (Maria).

De unge flyktingene sier selv at de vektlegger aspekter fra både det nye og det opprinnelige. Dette underbygges ved å se på hvem de bruker å være sammen med, hva de ser på tv og hva de benytter fritiden sin til. De benytter seg av akkulturasjons strategien integrering er for at det viste seg en sammenheng der de unge flyktingene brukte mye tid på aspekter ved det nye samfunnet, kompenserte de med aspekter fra det opprinnelige og motsatt. Unge flyktinger i Alta er gode på å balansere aspekter fra det nye samfunnet samtidig som de ivaretar deres identitet og kultur.

5.5 Resiliens en faktor for å oppnå integrering?

Målet til de unge flyktingene er å bli integrert i Alta. Til tross for de utfordringene de har med seg, ser det ut til at de klarer seg. Til nå har denne analysen vist at unge flyktinger i Alta har en opplevelse av å være integrert i Alta. Det viser seg at de innehar beskyttelsesfaktorer som bidrar til resiliens. Dette virker positivt på deres integrering. De unge flyktingene lever med høy risiko når de ankommer Alta, da de er flyktinger som av den grunn innebærer utfordringer. Det å ankomme alene er en risiko i seg selv. Til tross for risiko, fungerer de i samfunnet.

Resiliens handler om menneskets motstandskraft, som benyttes for å motstå psykiske problemer. Denne motstandskraften vises når vi tilpasser oss til tross for truende omgivelser og kriser, som flukt og krig (Borge, 2018). Resiliensteorien viser til beskyttelsesfaktorer i familien, kulturer, nabolag og individet. Teorien ønsker å forstå utviklingen på en styrkebasert måte istedenfor en problembasert måte (Borge, 2018) Jeg har til nå sett ulike faktorer som har vært viktige for de unge flyktingene og deres innlemmelse i Alta. Jeg har sett på både hva som har pekt seg ut gjennom intervjuene og hva de har fortalt som var viktige for dem.

Jeg har tidligere skrevet at det nye samfunnet, altså Alta var viktig for de unge flyktingene i starten av oppholdet. Å lære seg språket, begynne på skole og finne seg en jobb var viktig. Denne holdningen til det nye samfunnet er i seg selv en beskyttelsesfaktor og bidrar til resiliens hos de unge flyktingene. Dette stemmer med Borge (2018) som viser til en studie av norske som emigrerte til Amerika på 1800-1900- tallet. Beskyttelsesfaktorene for dem var blant annet at de var unge og optimistiske, hadde et bedre skoletilbud, en motivasjon for å snakke det nye språket, lese og regne. De unge flyktingene brukte mye tid på å lære seg språket, gå på norskkurs og grunnskole, videregående skole og arbeid. Borge (2018) hevder at den Norske skolen er et resiliensfremmende tiltak for enslige mindreårige flyktinger og unge flyktinger. Å ha utdanning i Norge er en av de viktigste forutsetningene for å tilpasse seg livet i Norge, da det er nøkkelen til jobb. De unge flyktingene er samstemte med Borge her, og innehar en lik oppfatning av utdanning, slik beskrevet tidligere.

De unge flyktingene i Alta har mange venner. Både venner fra hjemlandet sitt, andre innvandrere og mennesker fra Alta. Gjennom intervjuene viser det seg at venner er viktige for de unge flyktingene, og i begynnelsen var de veldig opptatt av å finne venner fra Alta. De ønsket selv å lære seg hvordan menneskene i Alta levde og den kulturen. Samtidig har de hatt

nære venner fra hjemlandet sitt og andre innvandrere som også har flyktet. Ifølge Borge (2018) er venner viktig for å skape resiliens, hun sier at det å få et kontaktnett og bygge vennskap er viktig for unge flyktningers resiliensprosess. Det å være sammen med noen kan ha stor betydning. Når unge flyktninger er sammen med andre, får de tilgang til å se og lære kulturspesifikke modeller som er i Norge. De vil da lære seg hvordan vi gjør det her i Norge, og kunne tilpasse seg kulturen. Samtidig vil det å kunne være sammen med noen, bidra positivt til de unge flyktningers hverdag. Når hverdagsproblemene reduseres, minsker de deprimerende tankene som unge flyktninger kan ha. Lærere, medelever, fotballaget og kamerater er eksempler på mennesker som kan bidra til resiliens og integrering for unge flyktninger (Borge, 2018). Dermed blir de unge flyktningenenes nettverk og deres skolegang demmes beskyttelsesfaktorer og er resiliens fremkallende.

En annen viktig faktor som bidrar til resiliens, er språk. De unge flyktningene i Alta var svært opptatt av språk, og å lære seg norsk som tidligere fortalt. David fortalte hvordan han lærte seg språket, han forklare en metode han benyttet slik:

«Jeg kopierer ord du for eksempel sier og andre sier hele tiden. Når jeg har forstått ordet så bruker jeg å øve på det og bruke det videre» (David).

David viser at han fortsatt er interessert i å lære seg språket. Samtlige av de unge flyktningene behersket språket så godt at de ikke ønsket tolk under intervjuene. Så selv om de klarer å gjøre seg forstått og forstå menneskene i Alta, øver de fortsatt og ønsker å bli endre bedre i norsk. Silas gir tips til hvordan andre unge flyktninger som ankommer Alta bør gjøre:

«Jeg ville sagt at de må tørre å være sosial. Det som skjer med mange utledninger er at de ikke forstår også sier de bare ja, ja, ja, selv om de ikke forstår en dritt. Så jeg ville sagt at de må tørre å spørre hvis du ikke forstår noe. Du har plikt til å spørre om du ikke forstår, om det er noe du lurer på.» (Silas).

Vi ser med dette at det er viktig for unge flyktninger å lære seg språket. De unge flyktningens oppfatning stemmer med Borge (2018), hun sier at å lære seg språket er viktig, da det bidrar til sosialt samhold, tillit og vennskap. Det å tørre å snakke selv om det ikke alltid går så bra, ikke gi opp selv om dem ikke blir forstått og aktivt jobbe med ordforrådet sitt er en viktig mestringsstrategi og bidrar til språkmestring. Skole, sosialt nettverk og språk er viktige beskyttelsesfaktorer og tiltak innenfor unges hverdag er viktig for å skape resiliens. De unge

flyktningene innehar disse beskyttelsesfaktorene, noe som bidrar til resiliens og positiv integrering i Alta.

De unge flyktningene viser at de evner å integreres tross risiko. Det kan forklare ved å se på Borge sin figur. Borge (2018) viser til en figur som ser på sammenhengen mellom lav/høy risiko og god/dårlig fungering. Figuren viser at hvis en lever med lav risiko og viser god fungering er man tilpasset, mens hvis en har dårlig fungering er sårbar. Lever en med høy risiko og fungerer dårlig er man mistilpasset, mens om en har god fungering får vi resiliens. De fire kategoriene en får er dermed tilpasset, sårbar, mistilpasset og resiliens. De i tilpasset kategorien lever i omgivelser med lav risiko og er åpen for fremmede faktorer og et stimulerende miljø, de er godt tilpasset. De i kategorien sårbar lever også i omgivelser med lav risiko, men er ikke mottakelige for styrkende faktorer og blir sårbare for å utvikle problemer. Den tredje kategorien mistilpasset er mennesker som lever i høy risiko, trenger mye hjelp og blir problematisk mistilpasset. De i denne kategorien er ikke mottakelige for beskyttelsesfaktorer og viser ikke resiliens. Den siste kategorien resiliens er de menneskene som også lever i høy risiko, men er mottakelige og åpne for beskyttelsesfaktorer. Disse menneskene viser god fungering og resiliens. De fire kategoriene kan hjelpe oss å se sammenhengen mellom risiko og fungering. Vi kan da se at andre unge mennesker i Alta kan ha dårlig fungering i forhold til de unge flyktningene. Mennesker som lever i lav risiko men ikke er mottakelige for styrkende faktorer, blir sårbare. De unge flyktningene lever i høy risiko, men er svært mottakelige for beskyttelsesfaktorer som styrker de og skaper resiliens. Vi kan derfor se unge mennesker i Alta med dårligere fungering enn de unge flyktningene, til tross for deres utgangspunkt. De unge flyktningene kunne havnet i kategorien mistilpasset, om de ikke var mottakelige for de styrkende faktorene, eller de styrkende faktorene ikke var tilgjengelige for dem. De unge flyktningene jeg har intervjuet har innehatt beskyttelsesfaktorer som har bidratt til resiliens, som har hjulpet de til å tilpasse seg i Alta.

De unge flyktningene forteller at det er flere faktorer i Alta som har bidratt positivt for deres integrering og trivsel. Gjennom intervjuene sier de at Alta har gode arbeids- og utdanningsmuligheter, det er rimeligere leie og bolig priser sammenlignet med større byer, hyggelig og imøtekommende lokalbefolkning og en trygg by å bo i.

6 Konklusjon

Denne masteroppgaven har hatt fokus på unge flyktninger og hvordan de integreres inn i lokalsamfunn. Jeg har utført fire kvalitative intervjuer av unge flyktninger i Alta for å undersøke min problemstilling, «*Hvordan opplever unge flyktninger å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta?*». Undersøkelsen ga meg fem hovedfunn. Jeg presenterer funnene i analysen, der jeg analyserer funnene og underbygger de med teoretiske perspektiver.

Unge flyktninger i Alta er kapabel til å integreres. De ønsker å skaffe seg språk- og samfunnskompetanse som bidrar til integreringskapasitet. Unge flyktninger må få tid til å tilegne seg språk- og samfunnskunnskap slik at de kan integreres i lokalsamfunnet. I Alta kommune får flyktninger mulighet til å ta norskkurs og grunnskole gjennom voksenopplæringen. Undersøkelsen viste at unge flyktninger med grunnskoleutdanning fra hjemlandet, måtte bruke like lang tid som de uten skolegang, dette opplevdes urettferdig. Slik at de har bedre forutsetninger for videre utdanning, arbeidsliv og samhandling med lokalbefolkningen.

I Alta har unge flyktninger kommet langt i deres økonomiske integrering. De arbeider, går på skole, bor for seg selv og er selvforsørgende. De har tilpasset seg den norske velferdsstat, gjennom en toveis integreringsprosess. Alta kommune og Norge har gitt de muligheter til å oppnå integrering, og flyktningene var interessert i å benytte seg av mulighetene.

De unge flyktningene i Alta har et bredt mikrosystem, med mange mennesker. De har venner, kollegaer, familie, naboer og lagkamerater. De har både venner fra lokalsamfunnet, hjemlandet sitt og venner med innvandrerbakgrunn. De samhandler med mennesker på tvers av kulturer og evner å ivareta egen identitet og kultur. De opplever at de er integrert både sosialt og kulturelt i Alta.

Unge flyktninger i Alta verdsetter aspekter fra lokalsamfunnet i Alta og fra deres opprinnelige kultur. De blir integrert gjennom deres måte å balansere det nye og det opprinnelige på, og har kommet langt i deres integreringsprosess i Alta. Det viser seg at de unge flyktningene klarer å balansere hverdagen sin med forhold fra det nye samfunnet og aspekter fra sin opprinnelige kultur. De integreres på denne måten, og det viser at det er rom for mangfold i Alta.

Det finnes beskyttelsesfaktorer i Alta og i de unge flyktningene som skaper resiliens. De unge flyktningene er optimistiske, villig til å lære seg språket, går på skole og er sosiale med andre

mennesker. Disse beskyttelsesfaktorene bidrar til resiliens, og til at unge flyktninger i Alta integreres i samfunnet til tross for deres utfordringer.

Unge flyktninger verdsetter flere forhold med lokalsamfunnet i Alta. Alta er en by med mange muligheter, imøtekommende og hyggelig befolkning og en trygg by å bo i. Dette bidrar til trivsel og integrering. Oppsummert opplever de unge flyktningene at de er på god vei til å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta. Konklusjon av denne undersøkelsen må ses i samsvar med at det kun er fire intervjupersoner, og at utfallet kunne vært annerledes om det var intervjuet flere unge flyktninger. Oppgaven gir fortsatt et innblikk i hvordan det oppleves å bli integrert i lokalsamfunnet i Alta.

Referanseliste

- Alta kommune. (06. mars 2021). *Avdeling for bosetting og integrering*.
<https://www.alta.voksenopplaringssenter.no/index.php?pageID=77>
- Alta kommune. (06. mars 2021). *Flyktningtjenesten*.
<https://www.alta.kommune.no/flyktningtjenesten.476346.1019365.tkt.html>
- Alta kommune. (06. mars 2021). *Introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger*.
<https://www.alta.kommune.no/introduksjonsprogram-for-nyankomne-flyktninger.476346.915338.tkt.html>
- Alta kommune. (06. mars 2021). *Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for utlendinger*.
<https://www.alta.kommune.no/opplring-i-norsk-og-samfunnskunnskap-for-utlendinger.476346.852321.tkt.html>
- Alta kommune. (2021). *Alta kommunes plan for integrering, plan for perioden 2021-2024*.
- Altaposten. (2023). 150 flyktninger skal til Alta i 2023, og 30 har allerede kommet.
<https://www.altaposten.no/nyheter/i/76qnKv/150-flyktninger-skal-til-alta-i-2023-og-30-har-allerede-kommet>
- Borchgrevink, M. C. C., Helen Johnsen, Dybdahl, Ragnhild. (2019). Psykososiale perspektiver i arbeid med flyktningbarn. In L. D. Lien, Ragnhild, Siem, Harald, Julardizija, Irma
- Bakke, Hege Helene (Ed.), *Asylsøkere og flyktninger, psykisk helse og livsmestring* (pp. 105-120). Universitetsforlaget.
- Borge, A. I. H. (2018). *Resiliens : risiko og sunn utvikling* (3. utg. ed.). Gyldendal.
- Christensen, A. (2019). Migrasjonsprosesser. In L. D. Lien, Ragnhild, Siem, Harald Julardizija, Irma
- Bakke, Hege Helene (Ed.), *Asylsøkere og flyktninger, psykisk helse og livsmestring* (pp. 17-29). Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Fandrem, H. H., S. Johannesen, Ø. L. (2015). Dette er Sevgi, hun er tyrkisk eller...? In I. E. Klippberg (Ed.), *Når verden banker på: nye utfordringer for profesjonsutøvelse*.
- Fauske, H. (2014). Minoriteter, marginalisering og inkludering - På "utsiden av samfunnet"? In M. S. F. Kaya, Halvor (Ed.), *Innvandrere på utsiden av samfunnet* (pp. 11-30).
- FN. (2019, 06. mars 2021). *Flyktninger*. <https://www.fn.no/tema/flyktninger>
- FN. (2020). *FNs verdenserklæring om menneskerettigheter*. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/fns-verdenserklæring-om-menneskerettigheter>

- FN. (2021, 15. mai 2021). *Menneskerettigheter*.
<https://www.fn.no/tema/menneskerettigheter/menneskerettigheter>
- FO. (2019). *Yrkesetisk grunnlags dokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*.
- Fyrand, L. (2016). *Sosialt nettverk : teori og praksis* (3. utg. ed.). Universitetsforl.
- Helleland, L. H. (2016). *Integrering – en nasjonal dugnad*. Retrieved from
<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/kud/taler-og-innlegg/ministerens-taler-og-artikler/taler-og-artikler-av-kulturministeren/2016/kronikk-integrering--en-nasjonal-dugnad/id2502212/>
- IMDI. (2019, 06.04.2022). *Hvordan måle integrering?* <https://www.imdi.no/arkiv/arkiverte-publikasjoner/indikator-for-integrering.pdf/>
- IMDI. (2021, 06.02.2022). *Bosetting av enslige mindreårige flyktninger*.
<https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/slik-bosettes-flyktninger/enslige-mindrearige-flyktninger/>
- Kaya, M. (2010). Innvandrere og integrering : utfordringer i å forstå tilpasningsmønstre. In (pp. 50-98). Cappelen akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2018). *Integrering gjennom kunnskap*
- Regjeringens integreringsstrategi 2019–2022* Retrieved from
<https://www.regjeringen.no/contentassets/710bc325b9fb4b85b29d0c01b6b6d8f1/regjeringens-integreringsstrategi-20192022.pdf>
- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M., & Rygge, J. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg. ed.). Gyldendal akademisk.
- Levin, I. (2015). Sosialt arbeid som spenningsfelt. In B. Berg, I. T. Ellingsen, I. Levin, & L. C. Kleppe (Eds.), *Sosialt arbeid, en grunnbok* (pp. 36-46). Universitetsforlaget.
- NESH. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*.
<https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora>
- Raday, F. (2003). *Culture, religion, and gender*. *International Journal of Constitutional Law*.
- Stang, E. G. (2012). Flyktningbarn og menneskerettigheter In K. Eide (Ed.), *Barn på flukt : psykososialt arbeid med enslige mindreårige flyktninger* (pp. 81-101). Gyldendal.
- Svendsen, S., Berg, B., Paulsen, V., Garvik, M., & Valenta, M. (2018).
Kunnskapsoppsummering om enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger
<https://www.imdi.no/contentassets/0be1d221ba5c46a0979b28b4829cc595/ntnu-samfunnsforskning--kunnskapsoppsummering-om-enslige-mindrearige-asylsokere-og-flyktninger.pdf>

- Takle, M. (2014). Innvandrersorganisasjoner og treveis integrering. In M. S. F. Kaya, Halvor (Ed.), *Innvandrere på utsiden av samfunnet* (pp. 187-212).
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* (4. utg. ed.). Fagbokforl.
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori : for helsefag* (2. utg. ed.). Fagbokforl.

Vedlegg 1:

Intervjuguide

(Informere deg som intervjuperson om at du ikke kan navngi andre mennesker under intervjuet. Når du snakker om andre mennesker som familie, venner, naboer eller lignende må du huske å ikke si deres navn.)

1. Kan du fortelle litt om deg selv og familien din (hvem bor du sammen med, opprinnelsesland, alder, kjønn, deltar på skole/jobb/tiltak?)
2. Hadde du kjennskap til noen andre i kommunen når du kom flyttende?
3. Kan du si noe om hvordan du ble møtt av naboer og andre i nærmiljøet når du kom til kommunen?
4. Hva betyr kontakten med naboer og andre bosatt i Alta for deg? Har du noen positive eller negative opplevelser?
5. Hva gjør du selv for å bli kjent med andre personer i nærmiljøet? (Ønsker du bedre kontakt med personer i Alta, eller ønsker du primært kontakt med andre flyktninger?)
6. Deltar du eller har du deltatt på noen organiserte fritidstilbud i kommunen? Evt. Andre fritidsaktiviteter?
7. Kan du si noe om hvem ditt sosiale nettverk består av?
8. Har du kontakt med noen fra hjemlandet ditt?
9. Hvordan ser en vanlig helg ut for deg? (Hvem er du sammen med og hva gjør du?)
10. Hva ser du på tv? Ser du på norske programmer eller programmer fra hjemlandet ditt?
11. Kan du fortelle noe om hva som er viktig for deg i en integreringsprosess? (I hvilken grad er det viktig å ta vare på den opprinnelige kulturen og hvor viktig er det for deg å tilpasse deg det norske?)
12. Hva har Alta kommune gjort for at du skulle bli integrert i lokalsamfunnet? Hva har du selv gjort?

13. Trives du i Alta Kommune? Hva er positivt med å bo i Alta kommune?

14. Hvordan skulle du ønske at kommunen hadde tatt deg imot når du kom til kommunen?

Vedlegg 2:

Vil du delta i forskningsprosjektet

Hvordan opplever unge flyktninger at de blir integrert i lokalsamfunnet i Alta»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan unge flyktninger opplever å bli integrert i Alta. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å finne ut hvilke opplevelser unge flyktninger har av å bli integrert i Alta kommune. Jeg vil ha fokus på sosial integrering, og finne ut av hvilket liv de unge flyktingene har i dag med tanke på det sosiale. Forskningen er en masteroppgave. Oppgaven kan bidra til at Alta kommune får en innsikt i hvordan unge flyktninger opplever det å bli integrert i Alta kommune.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

UiT Norges Arktiske Universitet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta på denne forskningen, da du er en ung flyktning bosatt i Alta kommune. Det er ca. fire andre som også får spørsmål om å delta.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du intervjues av meg. Det vil ta deg ca. 45 minutter. Intervjuet vil handle om dine opplevelser om å bli integrert i Alta kommune. Det vil bli benyttet lydopptaker. Du får vedlagt intervjuguiden, slik at du kan se på hvilke typer spørsmål som blir stilt. Det vil også dukke opp andre spørsmål mens vi samtaler.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet.

Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Master student Kristine Fredriksen og veileder ved UiT Farhat Taj vil ha tilgang til dine opplysninger.

Opplysningene vil bli lagret på deres datamaskiner, og samtykket lagrer master student i egen mappe som ingen andre har tilgang til.

I masteroppgaven bli navnet ditt og evt. andre gjenkjennelige symboler anonymisert, slik at det ikke er gjenkjennelig at det er deg.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er i slutten av juni 2021. Personopplysninger og opptak vil bli slettet når masteroppgaven er bestått.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra UiT Norges Arktiske Universitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- UiT Norges Arktiske Universitet ved Kristine Fredriksen kfr032@post.uit.no eller Farhat Taj farhat.taj@uit.no
- Vårt personvernombud: Joakim Bakkevold, joakim.bakkevold@uit.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilse

Prosjektansvarlig

(Forsker/veileder)

Kristine Fredriksen/ Farhat Taj

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Unge flyktningers opplevelse av å bli integrert i Alta kommune og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3:

[Meldeskjema](#) / [Master oppgave i sosialt arbeid](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

311139

Vurderingstype

Standard

Dato

31.10.2022

Prosjekttittel

Master oppgave i sosialt arbeid

Behandlingsansvarlig institusjon

UiT Norges Arktiske Universitet / Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning / Institutt for barnevern og sosialt arbeid

Prosjektansvarlig

Farhat Taj

Student

Kristine Fredriksen

Prosjektperiode

01.01.2021 - 15.06.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Særlige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.06.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Personverntjenester har vurdert endringen i prosjektslutt dato.

Vi har nå registrert 15.06.2023 som ny slutt dato for behandling av personopplysninger.

Hvis det blir nødvendig å behandle personopplysninger enda lengre, så vil det være nødvendig å informere prosjektdeltakerne.

Vi vil følge opp ved ny planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson: Gry Henriksen

Lykke til videre med prosjektet!

